

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

**ТЕМА БРОЈА: Најновијим изменама Закона о ПИО,
од првог дана наредне године уводе се новине и у
пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника**

**ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680**

ОБАВЕЗНО ОСИГУРАН ЈЕДАН ЧЛАН

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

СЕДМА ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Такмичиће се и стари и млади

Седма по реду Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба биће и ове године одржана у Врњачкој Бањи од 2. септембра до 3. октобра. Уз мото да је веома важно да људи у позним годинама схвате да могу бити активни и креативни, ова, сада већ традиционална спортска манифестација окупиле и ове јесени неколико стотина такмичара у зрелим годинама који ће се у неколико категорија борити за медаље, дружити и забављати.

После оцене Министарске конференције Европске уније да је Олимпијада спорта здравља и културе трећег доба Србије један од најбољих примера добре праксе у Европи и подршке Комисије за економска и социјална питања Уједињених нација, Покрет трећег доба Србије добио је нову снагу и наставља за почету праксу.

Дружење најважније

Иако увек долазе очекујући добре спортске резултате и покоји пехар или медаљу, дружење је свим учесницима ипак најважније. Врњачка Бања ће ове године угостити, како очекују организатори – Покрет трећег доба Србије, скоро хиљаду учесника који ће се такмичити у седам дисциплина – брзи ход, кошарка, фудбал, пецање, шах, пикадо и стрељаштво. Поред спортских такмичења, биће организоване радионице и предавања о здрављу, песничке вечери, али и едукација о раду на рачунару.

На овогодишњој Олимпијади први пут ће

бити организована и спортска надметања између младих и старих, по завршетку редовних спортских такмичења, што је још један од начина да се пружи подршка међугенерациској сарадњи и допринесе изградњи друштва за све генерације.

Нови однос према старењу

Олимпијада је, како је протеклих шест година показало, прилика не само за спортска такмичења већ за многе учеснике и могућност да, неки и први пут у животу, покажу свој таленат, било да је реч о музици, игри или глуми. У целини гледано, Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба представља нови однос према старости и старењу, а тиме и промену саме улоге свих удружења и организација старијих лица и пензионера. Она је и облик остваривања битних циљева националне стратегије о старењу и националне стратегије о спорту.

Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба у основи носи обележје културе и умешности живљења у старости. Духовно и физичко кретање нераздвојни су део олимпијског наслеђа као најбољег лека за успешан и достојанствен живот човека усклађен са унутрашњим и спољашњим светом, каже се у позиву на овогодишњу, седму Олимпијаду.

Да подсетимо, организатор Олимпијаде је Покрет трећег доба у сарадњи са Савезом пензионера и Спортским савезом Србије и општинском Врњачка Бања, домаћином Олимпијаде.

В. А.

ОД ПРВОГ ДАНА НАРЕДНЕ ГОДИНЕ НОВИНЕ У ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Обавезно осигуран један члан

Од 1986. године било је регулисано да сви чланови пољопривредног домаћинства буду обавезно осигурани. Затим је, 2003. године, донет нови закон који је другачије дефинисао осигуранике пољопривреднике и према коме је обавезно био осигуран један члан, било да је носилац или члан домаћинства, а остали чланови су могли да буду осигурани ако поднесу захтев и испуњавају услове који су прописани тим законом. Том и таквом одредбом је омогућено тзв. иступање из осигурања свих других чланова, тако да је један од њих морао да остане у осигурању, а сви други су могли да иступе. Та одредба важила је до 31. децембра 2010. године.

Изменама које су ступиле на снагу 1. јануара 2011. године поново је одредбом предвиђено да сви чланови домаћинства, односно газдинства треба да буду осигурани, али су у пракси пољопривредници и даље увођени у осигурање, и то један члан или носилац домаћинства, односно газдинства обавезно, а остали су се могли осигурати уколико су постојали докази да се баве пољопривредном делатношћу и да по том основу остварују приход најмање у висини најниже основице прописане за пољопривреднике у тој години.

Најновијим изменама Закона о ПИО које ће се примењивати од 1. јануара 2015. године, поново је предвиђено да је обавезно осигуран један члан домаћинства, породичног пољопривредног газдинства или мешовитог домаћинства, док се остали чланови домаћинства или газдинства могу осигурати под условом прописаним овим законом, чиме је практично враћена одредба из 2003. године која је важила до 31. децембра 2010. године. Дакле, од 1986. до 2003. године били су обавезно осигурани сви чланови домаћинства, а од 2003. године само један а остали чланови ако поднесу захтев. Затим, од 1. јануара 2011. године па до ступања на снагу ових измена о којима говоримо, дакле до 31. 12. 2014. године, опет су осигурани сви чланови, уз пружање одговарајућих доказа за остале чланове домаћинства да се баве пољопривредном делатношћу и да остварују одређени приход по том основу, а од 1. јануара 2015. године поново је обавезно осигуран само један члан домаћинства, односно газдинства. То значи да се од 1. 1. 2015. године враћа могућност иступања из осигурања пољопривредника која је била предвиђена

Законом о ПИО важећим од 10. априла 2003. до 31. децембра 2010. године.

Напомињемо да лица која испуњавају услове за престанак својства осигураника по основу иступања из осигурања пољопривредника у наведеном периоду (10. 4. 2003 – 31. 12. 2010), и данас могу поднети захтев за престанак својства осигураника по том основу, уколико је од 10. 4. 2003. до 31. 12. 2010. године, поред њих, још неко од чланова домаћинства био обавезно осигуран на ПИО пољопривредника. По захтеву тих лица Фонд ће решењем утврдити престанак својства. Уколико лице има

ПИО, Републичког фонда за здравствено осигурање и Националне службе за запошљавање, видело се да због различитих одредаба Закона о ПИО и Закона о здравственом осигурању постоје лица која су обавезно осигурана по једном, али не и по другом закону.

Међу тим лицима је било и осигураника пољопривредника, а посебан проблем је са

услове за иступање из осигурања до 31. 12. 2010. године тако да на дан 31. 12. 2010. године нема утврђено својство осигураника пољопривредника, ово лице ће се од 1. 1. 2011. године увести у обавезно осигурање по основу обављања пољопривредне делатности само ако испуњава услове за то осигурање по одредбама Закона о ПИО важећим од 1. 1. 2011. године у погледу година живота и величине пољопривредног земљишта. Овакав став је резултат договора Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање због превазилажења проблема који су се јавили у примени ових одредаба и у интересу су осигураника пољопривредника.

Треба рећи и то да када је заживео Централни регистар и када је формирана јединствена база података, од база Фонда

онима који су корисници новчане накнаде по решењу центара за социјални рад, који би доследном применом прописа морали да буду обавезно осигурани као осигураници пољопривредници. За ту категорију осигураника су и Министарство здравља и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања дали мишљења по којима лица којима је центар за социјални рад утврдио право на новчану социјалну помоћ, због тешког материјалног стања или тешке болести, не могу имати својство осигураника пољопривредника и потребно их је одјавити са осигурања по основу бављења пољопривредном делатношћу.

У складу са наведеним мишљењима, решење центра за социјални рад о праву на новчану социјалну помоћ представља основ за утврђивање престанка својства пољопривредника.

Ј. Оцић

Од следеће године радиће се дуже

Као што смо већ писали у претходном броју, измене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању ступиле су на снагу 29. јула, неке од одредаба се већ примењују, а оне које се тичу нових услова за пензионисање примењиваће се од првог јануара 2015. године.

У овом броју „Глас осигура-

ника” доносимо табеле са условима за одлазак у старосну и превремену старосну пензију од 1. јануара наредне године, за жене и мушкарце.

Из приложених табела види-мо како ће се од јануара 2015. године сукцесивно подизати старосна граница за одлазак жена у старосну пензију, тако да би 2032. године била 65 година

Услови за старосну пензију				
мушкарац		година одласка у пензију	жена	
године живота	стаж осигурања		године живота	стаж осигурања
65	15	2014	60г	15
		2015	60г 6м	
		2016	61г	
		2017	61г 6м	
		2018	62г	
		2019	62г 6м	
		2020	63г	
		2021	63г 2м	
		2022	63г 4м	
		2023	63г 6м	
		2024	63г 8м	
		2025	63г 10м	
		2026	64г	
2027	64г 2м			
2028	64г 4м			
2029	64г 6м			
2030	64г 8м			
2031	64г 10м			
2032	65г			

45 година стажа осигурања

Услови за превремену старосну пензију				
мушкарац		година одласка у пензију	жена	
године живота	стаж осигурања		године живота	стаж осигурања
55г	40	2015	54г 4м	36г 4м
55г 8м		2016	55г	37г
56г 4м		2017	55г 8м	37г 6м
57г		2018	56г 4м	38г
57г 8м		2019	57г	38г 6м
58г 4м		2020	57г 8м	39г
59г		2021	58г 4м	39г 4м
59г 6м		2022	59г	39г 8м
60г		2023	59г 6м	40г
60г		2024	60г	40г

Пензија се трајно умањује за 0,34% за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање права на старосну пензију.

Износ умањења за превремену пензију максимално може износити 20,4 одсто.

и изједначила се са условима за мушкарце. Минималан стаж потребан за то је 15 година.

У превремену старосну пензију моћи ће да оду сви који имају 40 година стажа, с тим што ће им се пензија трајно умањивати за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота прописаних за стицање права на старосну пензију. Износ умањења за превремену пензију не може да буде већи од 20,4 одсто.

Напомињемо да за оба пола остаје већ постојећи услов за старосну пензију – 45 година

стажа осигурања, без обзира на године живота.

У наредним бројевима ћемо се бавити условима за старосну пензију посебних категорија осигураника и снижавањем старосне границе по основу стажа осигурања са увећаним трајањем.

Г. О.

Напомена:

У прошлом броју „Глас осигураника” уз табелу под називом „Старосна пензија – жене” погрешно смо додали реч „превремена”. Извињавамо се нашим читатељкама.

ФОНД ПИО – ПРЕДАВАЊЕ О СИСТЕМУ ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

Значај контроле и процене ризика

У Фонду су у току активности на унапређењу процеса финансијског управљања и контроле и процене ризика, које се одвијају у складу са Законом о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

До сада су утврђени визија, мисија и циљеви организације, сачињен је Акциони план, донета је Стратегија управљања ризицима, затим Одлука о именовању руководиоца одговорног за финансијско управљање и контролу и Одлука о образовању Радне групе. За руководиоца одговорног за финансијско управљање и контролу именована је Златица Зећ, заменик директора Сектора за финансијске послове.

Почетком августа представници Министарства финансија Владе Србије одржали су, у Дирекцији Фонда, члановима Радне групе предавање – радионицу посвећену систему финансијског управљања, контроле и процене ризика.

Радионица је имала неколико целина: презентацију методологије израде процедура за пословне процесе, презентацију

формирања регистра ризика, стратегију управљања ризицима, и, након тога, евалуацију обрађених тема.

Са представницима Министарства је договорено да се у наредном периоду Фонд обрати, ако буде потребно, Сектору за интерну контролу и интерну ревизију Министарства финансија ради евентуалног одржавања још једне сличне радионице са темом управљања ризицима, на којој би била пружена практична помоћ у изради Регистра ризика.

Г. О.

Нови прописи важиће за све

Право на новчану накнаду у трајању од 24 месеца код Националне службе за запошљавање остварује се по Закону о запошљавању, а у пензију се одлази по Закону о ПИО

Промене у прописима о пензијском и инвалидском осигурању обично доносе и многе недоумице за оне којима је радни век при крају. Тако је и овог пута. Јављају се осигураници који су, до промене законских прописа, сматрали да ће за две године остварити право на пензију и које фирма у којој раде жели да прогласи технолошким вишком и пошаље на тржиште рада. Од Националне службе за запошљавање 24 месеца би примали накнаду, односно до момента кад испуне један услов за пензионисање. Недоумица је више када је реч о женама јер се за њих померају и године живота потребне за пензионисање и потребан радни стаж. Проверили смо у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и од Љиљане Џувер, помоћника министра у сектору за запошљавање, добили објашњење.

– Према важећим прописима, лице које има до две године до испуњена једног од услова за пензионисање, било да је реч о годинама живота или радног стажа, а при том испуњава један од законом прописаних услова за остваривање права на новчану накнаду за случај незапослености, пријављује се Националној служби за запошљавање и остварује право на новчану накнаду са плаћеним доприносима за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање за наведени период. На корисника новчане накнаде, коме је истекло трајање права на новчану накнаду, примењиваће се услови за остваривање права на пензију из важећег Закона о пензијском и инвалидском осигурању у датом моменту, дакле када буде требало да поднесе захтев за одлазак у пензију – објаснила је Љиљана Џувер.

Нови Закон о пензијском и инвалидском осигурању почиње да се примењује 1. јануара 2015. године. На сва лица којима истекло право на новчану накнаду од наведеног

датума примењиваће се услови за остваривање права на пензију из новог закона. То практично значи да уколико корисник сада испуњава услов да за две године оде у пензију, треба добро да прорачуна колико ће

тада имати година живота и стажа осигурања, јер ће се за пензионисање примењивати одредбе новог закона, да не би дошао у ситуацију да када му истекне накнада са тржишта рада остане и без ње и без пензије.

Изузетно, само радници из предузећа у реструктурирању могу бити пет година на евиденцији НСЗ и за то време примати накнаду, ако им је тих пет година услов за одлазак у пензију. Да подсетимо, запослени коме престане радни однос, према одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, има право на новчану накнаду која се остварује код Националне службе за запошљавање. Новчану накнаду припада незапосленом од

првог дана од дана престанка осигурања, ако се пријави и поднесе захтев Националној служби за запошљавање у року од 30 дана. У рок се не рачуна време за које је незапослени по прописима о здравственом осигурању био привремено спречен за рад, односно био је на боловању. Основица за утврђивање висине новчане накнаде је просечна зарада, односно плата или накнада зараде незапосленог у складу са законом у последњих шест месеци. Новчану накнаду утврђује се у висини 50 одсто од основице али она не може бити виша од 160 одсто нити нижа од 80 одсто прописане минималне зараде за месец у којем се врши исплата новчане накнаде. Новчану накнаду се исплаћује за месец који претходи месецу у којем се врши исплата. Утврђен износ новчане накнаде представља истовремено и пензијску основицу на коју се обрачунавају порези и доприноси које плаћа НСЗ.

Износ новчане накнаде који чини основицу за обрачун доприноса, умањује се за износ доприноса обрачунатог по важећим стопима и тај умањени износ исплаћује се кориснику новчане накнаде.

Трајање права на новчану накнаду зависи од дужине стажа осигурања незапосленог и износи: три месеца за оне који имају стаж осигурања од једне до пет година; шест месеци за оне чији је радни стаж од пет до 15 година; девет месеци за стаж од 15 до 25 година; дванаест месеци за радни стаж дужи од 25 година. Годином стажа осигурања сматра се навршених 12 месеци за које је обвезник доприноса био осигуран.

В. Анастасијевић

ИЗ ФОНДА СОЛИДАРНОСТИ: ИСПЛАЋЕНИ СВИ СА ПОЗИТИВНИМ РЕШЕЊИМА

И даље сигурне исплате

С обзиром на то да су овогодишње месечне трансхе у износу од око 42 милиона динара, планиране буџетом за ову годину, редовно и на време уплаћиване из трезора на рачун Фонда солидарности, и сви позитивно решени раднички захтеви су у року исплаћивани, каже за „Глас осигураника“ Јаблан Обрадовић, директор Фонда солидарности.

– Ове године нисмо имали проблема са приливом планираних средстава из буџета, тако да су сви одобрени захтеви и исплаћени. Зависно од потраживања и остварених права, намиривано је између 300 и 400 радника месечно. До првог августа позитивно је решено 1.536 захтева и сви ти радници су од Фонда солидарности и добијли новац који им по закону припада. На то је утрошено 284 милиона динара – прецизира директор Обрадовић.

Иначе, од почетка године решено је укупно око пет хиљада захтева што значи да су сва остала решења негативна.

– Оволики број негативних решења не значи ништа друго него то да је ове године коначно стављена тачка на случај запослених у „Футури плус“ јер је 3.200 њих одбијено, односно нису исплаћени из Фонда пошто на то немају право. То је потврђено и судском одлуком да ове раднице мора да исплати фирма а не Фонд солидарности. На овај начин је сачувано око 400 милиона динара буџетских средстава. Фонд је заиста сачувао тај новац јер смо ми могли и да донесемо позитивна решења и исплатимо

До 1. августа ове године за 1.536 радника чији су захтеви решени у њихову корист издвојено 284 милиона динара

Јаблан
Обрадовић

раднике, али смо схватили да то ипак мора фирма да уради јер су ти запослени и пре и после периода за који су потраживали средства од Фонда редовно примали плате од своје фирме. И судском пресудом је потврђено да смо ми у праву и тим радницима је Футура плус углавном исплатила дуговања. Зато и нема неког већег броја жалби иако је број негативних решења веома велики, а Фонд је, да поновим, практично сачувао око 400 милиона буџетских средстава – објашњава Јаблан Обрадовић.

Фонд солидарности, иначе, део средстава који годишње добија из буџета управо и враћа на исто место.

– Суштина је у томе да Фонд солидарности када радницима исплати зараде које им законски припадају, а нису их добили од свог предузећа у стечају, постаје

њихов поверилац код суда. Када се поступак оконча и из стечајне масе исплате повериоци, Фонд тада добије оно што му припада по основу исплаћених радничких зарада. Чим се тај новац нађе на нашем рачуну враћамо га у буџетску касу. На тај начин ће ове године бити враћено око 60 одсто од 530 милиона динара колико износи наше овогодишње буџетско хватање – наглашава директор Обрадовић.

Ни током летњих месеци нема паузе у исплати радницима који су остварили право код Фонда.

– За ова два месеца, јул и август, биће реализована 922 решења, односно толико ће радника из фирми у стечају добити свој новац. Укупно ће на то бити утрошено око 130 милиона динара, са порезима и доприносима, док ће сами радници примити око 92 милиона динара.

Морам и овог пута да нагласим да су радници апсолутно сигурни када су у питању исплате из Фонда. Када добију решења да имају право на исплату, почиње да тече законски рок од 15 дана, а новац им увек „легне“ на рачун и пре истека тог рока. Великим групама запослених решења уручујемо лично и том приликом им кажемо и када могу да очекују новац, а то је обично у првој недељи по добијању решења – истиче наш саговорник.

Измене Закона о раду доносе и новине за раднике који своје захтеве Фонду солидарности предају после 1. јануара следеће године.

– Прва и основна новост за наше кориснике јесте та да се рок од 15 дана, који су до сада имали да, по проглашењу стечаја, предају комплетну документацију за исплату Фонду, продужава на 45 дана. Ово је у закон уведено на нашу иницијативу јер је рок од 15 дана исувише кратак за прикупљање обимне документације. Следећа новина је да ће од наредне године и наследници радника који премине док поступак решавања његовог захтева у Фонду траје, имати право да поступак наставе. Трећа законска новина односи се на осниваче и већинске власнике капитала у предузећима. Према новим прописима, од следеће године они ће имати право да потражују наплату од Фонда солидарности у случају стечаја само ако имају заснован радни однос у тој фирми – објаснио је за наш лист Јаблан Обрадовић, директор Фонда солидарности.

Весна Анастасијевић

Влада брине о правима најсиромашнијих

Александар Вулин

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, изјавио је након обиласка Дома за децу и омладину „Споменак“ у Панчеву да ће се ребалансом буџета водити рачуна да се права најсиромашнијих не смањују.

Вулин је рекао да се ребаланс

завршава и да ће бити готов до 15. септембра како је најављено, а да би био готов и раније да није било промена у министарствима финансија и привреде. Говорећи о смањењу пензија за 10 одсто, он је навео да ће се о томе тек разговарати и да се, када су у питању такве мере, води рачуна да се „те-

рет погрешне политике вођене претходних година не пренесе на оне којима је најтеже“. Министар је поновио да неће бити отпуштања радника у предузећима у реструктурирању, већ да је циљ ове владе да се за та предузећа пронађу стратешки партнери или власници. Г. О.

КАДА ПЕНЗИОНЕР МОЖЕ ДА РАДИ

И пензија и плата

Питање да ли пензионер може да користи пензију, а да и даље ради често се поставља запосленима у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Иако на први поглед делује да је одговор једноставан, ипак није могуће одговорити простим „да“, или „не“.

Да би се на ово питање одговорило, потребно је пре свега разликовати врсте пензије које је могуће остварити према правним прописима Републике Србије. Највећи број пензионера користи старосну пензију. Поред ове пензије, према Закону о пензијском и инвалидском осигурању, могуће је остварити и право на инвалидску пензију, као и право на породичну пензију.

Старосна пензија

Према важећим прописима, право на старосну пензију остварују осигураници који наврше прописане године живота и пензијски стаж.

Према Закону о ПИО, корисници старосне пензије могу без ограничења да буду у осигурању по било ком основу и да несметано користе пензију. По престанку запослења, односно делатности, они могу да поднесу захтев да им се поново одреди износ пензије урачунавањем и накнадно навршеног стажа, уколико је тај стаж трајао најмање годину дана. При одређивању новог износа пензије, кориснику ће се исплаћивати повољнији износ пензије, односно не постоји могућност да се већ остварена пензија умањи.

Инвалидска пензија

Корисници инвалидске пензије нису сви у истом правном положају. За остваривање права на инвалидску пензију услов је, поред одређеног трајања пензијског стажа, и утврђивање чињенице губитка радне способности. За осигуранике који су у професионалној војној служби, утврђује се неспособност само за ту службу, док се осталим осигураницима утврђује потпуни губитак радне способности.

Ова разлика утиче на могућност запослења по остваривању права на инвалидску пензију. Професионална војна лица могу за време коришћења инвалидске пензије да раде на било ком јим пословима, али не могу да се врате у војну службу. Ипак, иако могу да раде и да користе пензију, они немају право да траже одређивање новог износа пензије, као што то могу старосни пензионери. Остали осигураници немају такву могућност, односно

они не могу да уђу у осигурање, а чињеница да обављају послове и поред тога што им је утврђен потпуни губитак радне способности може да утиче на одређивање контролног прегледа којим би се преиспитао раније утврђен основ за признавање права на инвалидску пензију. Изузетак су корисници инвалидске пензије који обављају привремене и повремене послове, или су ангажовани по уговору о делу, а за које се не покреће поступак поновне оцене радне способности.

Породична пензија

Породична пензија по својој природи представља помоћ члановима породице умрлог осигураника, пре свега његовом брачном другу и деци, како се по његовој смрти не би нашли у тешкој материјалној ситуацији.

Из тог разлога, Закон прописује да се корисницима породичне пензије обуставља исплата пен-

зије уколико стекну својство осигураника по било ком основу. Корисници породичне пензије који се запосле, или почну да обављају самосталну или пољопривредну делатност, имају обавезу да о томе обавесте Фонд ПИО, како би се ценило имају ли право да и даље користе пензију.

Изузетно, уколико члан породице остварује накнаду по основу уговора о делу, а уговорена накнада је нижа од 50 одсто најниже основице осигураника

у осигурању запослених, породична пензија се не обуставља. Од 1. јануара 2015. године износ остварене уговорене накнаде ће се упоређивати са целокупним износом најниже основице осигураника запослених. Ако корисник породичне пензије који ради по уговору о делу није сигуран да ли му износ уговорене накнаде прелази законом одређен износ за обуставу исплате пензије, ту чињеницу треба да провери на шалтерима Фонда ПИО.

Још неке недоумице

У пракси се често дешава да корисник оствари право на пензију, иако је у време остваривања тог права и даље био у осигурању. Ова ситуација се најчешће среће код осигураника који су били у радном односу, а истовремено су обављали и самосталну делатност, или су обављали више самосталних делатности истовремено. Из наведе-

Мирослав Мирић

ног разлога, битно је нагласити да подносиоци захтева за пензију треба обавезно да наведу све делатности које обављају, да би се поступак правилно спровео.

У случају да у време остваривања права на пензију нису биле познате све чињенице у вези са обављањем делатности, него се за ту чињеницу накнадно сазна, могуће је преиспитивање утврђеног права. Иако важећи закон одређује да је за остваривање права довољан престанак приоритетног осигурања, без обзира на постојање неког другог запослења или делатности, као и да предузетници могу да остваре право без престанка осигурања, у ранијим прописима то није био случај. Због тога у сваком појединачном случају мора да се цени да ли је право на пензију правилно утврђено уколико, на пример, осигураник који је ради остваривања права на пензију раскинуо радни однос, није Фонду пријавио да истовремено има и предузетничку радњу.

Сходно усвојеним изменама и допунама Закона о ПИО, корисницима пензије који раде у иностранству исплата пензије ће се обустављати закључно са 31. децембром 2014. године, а од 2015. године ова чињеница више неће бити од утицаја на коришћење пензије у Србији.

Међутим, уколико корисник пензије који жели да се запосли, или да обавља самосталну делатност у Србији користи и пензију из неке друге државе, у обавези је да о тој чињеници обавести надлежног носиоца осигурања, а у сваком случају се препоручује корисницима да се са надлежном стручном службом носиоца осигурања чију пензију користе консултују у вези са тим да ли им запослење у Србији утиче на коришћење пензије из те државе.

Мирослав Мирић

ГОДИШЊА СТАТИСТИКА ФОНДА ПИО

Нешто више запослених него пензионера

Према подацима Статистичког годишњег билтена Фонда ПИО за 2013. годину који је објављен на сајту Фонда (www.pio.rs), однос броја корисника пензија и осигураника, тј. пензионера и запослених је 1:1,1. Број корисника пензије у Србији је закључно са 31. децембром 2013. године износио 1.722.649, од чега је 1.438.016 пензионера из категорије запослених, 72.036 из самосталних делатности и 212.597 пољопривредника, док је осигураника било 1.875.964.

Важно је нагласити да број корисника пензије од 2012. године обухвата и податак за професионална војна лица, док број осигураника садржи податак Републичког завода за статистику (за категорију запослених и самосталних делатности и не обухвата професионална војна лица) и податак матичне евиденције РФ ПИО (за категорију пољопривредника).

Када је у питању врста пензије, старосне су у претходној години чиниле 59,3 одсто укупног броја, тачније 1.021.216 пензија, породичне 367.393, односно 21,3 одсто, док је инвалидских било 334.040 и оне су чиниле 19,4 процента укупног броја пензија.

Просечна старост свих категорија старосних пензионера у

2013. била је 69 година, тачније 71 за мушкарце и 68 за жене, док су инвалидски пензионери у просеку имали 66 година.

Старосни пензионери свих категорија у просеку су имали 31 годину стажа, односно мушкарци 34, а жене 28, док је просечан стаж инвалидских пензионера у просеку износио 24 године, тј. у случају мушкараца 26, а жена 22.

Када је реч о пуном стажу, у категорији запослених учешће корисника са пуним стажом у укупном броју старосних пензионера из ове категорије у 2013. износило је 47 одсто, док је, поређења ради, 2008. износило 40,4 процента. У случају корисника из категорије самосталних делатности од 2008. до 2013. удео пензионера са пуним стажом у односу на укупан број порастао

је са 29,4 на 40,9 процената, док је код пољопривредника у 2013. години износио 1,9 одсто, а пет година раније 0,2 процента. Учешће старосних пензионера свих категорија са пуним стажом у укупном броју 2013. било је 38,9 процената, а 2008. године износило је 31,4 одсто.

Просечан број година коришћења старосне пензије корисника којима је престало право због смрти у 2013. у категорији запослених био је 18 година, у случају самосталних делатности 11, а код пољопривредника 16. Старосни пензионери свих категорија пензију су у просеку користили 17 година, а инвалидски две године дуже.

У децембру 2013. просечан износ пензије рачунајући све категорије старосних пензионера био је 26.441 динара, односно 30.117 за мушкарце (просечне године стажа 34), и 22.882 за жене (просечне године стажа 28). Инвалидски пензионери су у децембру прошле године у просеку примили 23.432 динара.

Када је реч о новчаним накнадама у 2013. години, број корисника свих категорија накнаде за телесно оштећење износио је 78.158, док је накнаду за помоћ и негу другог лица користило 76.824 корисника.

Весна Кадиф

Дани разговора са Немачком

Овогодишњи српско-немачки дани разговора из области пензијског и инвалидског осигурања биће организовани у Бору и Београду. Стручњаци из српског и немачког пензијског фонда разговараће 23. и 24. септембра у Бору, а 25. септембра у Београду са осигуранцима и корисницима који имају неки нерешен проблем у вези са радним стажом у ове две земље.

Сви заинтересовани треба да закажу свој долазак на телефоне 011/2017-419 и 011/ 2017-437. Пријављивање почиње од 8. септембра. **Г. О.**

Просечна нето зарада у јулу – 45.216 динара

Просечна нето зарада у Србији исплаћена у јулу износила је 45.216 динара, што је номинално за 0,7, а реално за 0,8 одсто више него у јуну, саопштио је Републички завод за статистику. У поређењу са јулом 2013. године, просечна примања запослених номинално су била виша за 2,3, а реално за 0,2 одсто. Просечна бруто зарада износила је 62.380

динара и номинално је била виша за 0,6, а реално за 0,7 одсто него у јуну 2014, док је у односу на јули 2013. године била виша за 0,3 одсто.

Просечна нето зарада исплаћена за седам месеци 2014. године у односу на исти прошлогодишњи период реално је била мања за 0,7 одсто, док је просечна бруто зарада била реално мања за један проценат.

Параћин: помоћ државе дому у Извору

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, посетио је Дом за децу ометену у развоју у манастиру Света Петка Изворска, у селу Извор код Параћина и уручио две тоне конзервираних хране.

– Држава је ту да помогне, Центар за социјални рад је носилац пројекта и ми ћемо наставити са сарадњом и гледати да је унапредимо и побољшамо. Али, нема тих зграда и новца који могу да замене

љубав коју сам овде видео – рекао је Вулин, поручивши да брига о тој деци не би била могућа без пожртвованог рада монахиња.

Министар Вулин је подсетио да ће се овакве акције наставити у складу са политиком Министарства да се сваке недеље обезбеди помоћ за једног корисника која није из буџетских средстава. Иначе, донацију Дому за децу ометену у развоју у Извору дало је предузеће „Клас комерц“ из Параћина.

Исплата пензија

Исплата другог дела јулских примања пензионерима из категорије запослених почела је 26. августа.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе августовске пензије 3. септембра, а пензионисана војна лица и пољопривредници 5. септембра.

Прокупље: збрињавање избеглица

У општини Прокупље живи велики број избеглица. Недавно су потписани први уговори са општином о куповини сеоских кућа за избеглице из БиХ и Хрватске. Куће са окућницом добиле су четири претежно старачке породице.

У Прокупљу, иначе, живи 147 избеглих лица из БиХ и Хрватске и више од 4.700 интерно расељених са Косова за које ће до средине септембра бити купљено још двадесетак кућа. Средства су обезбедили Републички комесаријат за избеглице и локална самоуправа.

Очекује се да убрзо почне и откуп 28 станова, а до краја године и почетак изградње 20 станова за избегла старачка домаћинства.

Крагујевац: шалтер за особе оштећеног слуха

Особе оштећеног слуха, али и слепи и слабовиди, имаће бољи приступ информацијама о раду Градске управе Крагујевца захваљујући посебним апаратима, као и информатору на Брајевом писму.

На шалтеру за информације у холу Градске управе постављен је индукциони систем за особе са оштећењем слуха, да би могли лакше да комуницирају са шалтерским службеницима. Овакви апарати су

у протеклих осам година постављени на шалтерима у шездесет општина и градова у Србији.

Дани Врања 2014.

Од 25. до 31. августа у Врању је одржана десета културно-туристичка манифестација „Дани Врања 2014“. Многобројни посетиоци су могли да уживају у богатом програму. Поред концерата познатих група, наступа фолклорних ансамбала из земље и иностранства и вечери врањске песме, организовани су и етно сајам, планинарски маратон, међународни рели олдтајмера, презентација врањске кухиње, као и позоришне представе у Музеју-кући Боре Станковића. Град Врање и Туристичка организација Врања били су организатори ове манифестације.

Парк за све узрасте

Овако изгледа реновиран парк на Белим водама, у Београду, који је постао парк за све узрасте, са игралиштем за децу, шах-таблама за мајсторе и киблице свих узраста, лепо уређеним стазама...

Дани преображења

Десетодневна манифестација, 22. по реду, „Дани српскога духовног преображења“, од Преображења Господњег до Велике Госпојине, одржана је и ове године у Деспотовцу. Деспотовчани и њихови гости имали су прилике да чују београдске „Мадригалисте“, да виде изложбу слика Божидара – Болета Милорадовића „Слово љубве деспота Стефана Лазаревића“, коју је отворио академик Никола – Кока Јанковић. Могли су да присуствују научном скупу „Средњи век у српској науци, књижевности, историји и уметности“, посвећеном Сењском руднику, најстаријем српском подземном угљенокопу, где је скуп и одржан. Једно вече било је посвећено балету, једно филму, а Дани су затворени на Велику Госпојину гостовањем КУД „Шпанац“.

ОДРЖАНА СЕДНИЦА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Помоћ онима којима је најпотребнија

Чланови Савеза пензионера Србије и даље учествују у свим активностима везаним за помоћ угроженима од поплава. Представници ове организације су у сталном контакту са званичницима који су радили на евидентирању и процени штете да би се средства намењена најугроженијим пензионерима најцелисходније искористила. Након што су, у јуну, на посебан рачун средства уплатили и најстарији грађани Црне Горе, разматрано је и шта ће бити с новцем који су од својих пензија издвојили пензионери Србије.

На седници Савеза пензионера Србије одржаној 1. августа донети су закључци како ће тај новац бити распоређен. Укупан износ средстава издвојен од црногорских пензија (48.523 евра), уплаћен на посебан девизни рачун отворен за ове намене, биће, према закључку са ове седнице, преусмерен општинским организацијама и распоређен искључиво према званичним подацима о процени штете.

На седници се срело више од четрдесет председника удружења пензионера са угрожених

подручја, односно из Београда и тринаест округа Србије. Укупно је, са средствима која су уплаћена из Црне Горе и са донацијама које су стигле из тридесет четири удружења пензионера, до сада прикупљено више од осам милиона динара. Сав тај новац ће бити распоређен према истом критеријуму, искључиво најугроженијима према процени штете. Такође, поред новчаних средстава, према

одлуци Фонда ПИО Црне Горе, помоћ је стигла и у виду бесплатног седмодневног боравка за четрдесет најугроженијих пензионера из Србије погођених поплавама у Улцињу, од 25. августа, на бази пуног пансиона, у једном од објеката Фонда ПИО Црне Горе.

У мају је, да подсетимо, на иницијативу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а у сарад-

њи са Фондом ПИО, омогућено бројним заинтересованим корисницима, након што потпишу изјаву на шалтерима било које од 35 филијала, 13 служби и 121 испоставе Фонда, да им се од пензије издвоји износ за који се одреде. Тако прикупљена средства преусмеравају се на хуманитарни рачун Владе Републике Србије.

Јелена Оцић

Представници инвалида рада у Градској кући

ЗРЕЊАНИНСКИ ИНВАЛИДИ РАДА ПОМАЖУ ПОПЛАВЉЕНИМА

Солидарност на делу

Чланови из 26 месних организација Савеза инвалида рада града Зрењанина прикупили су укупно 161.380 динара током акције за помоћ угроженима на поплављеним подручјима у Србији. Овај новац, који су инвалиди рада солидарно одвојили од својих скромних примања, уплаћен је на наменске рачуне Владе Србије. Тим поводом, представнике Савеза на челу са Стеваном Радишићем, председником ОО СИР Зрењанин, угостио је у Градској кући Љубомир Станисављевић, заменик председника Скупштине града Зрењанина.

М. М.

Захтеви привреде у првом плану

Унија послодаваца Војводине, у сарадњи са невладином организацијом „Коцка“ и Савезом самосталних синдиката града Новог Сада и општина, а уз подршку швајцарске организације „Solidar Suisse“, спроводи пројекат „Каријерно саветовање и родна равноправност младих у средњошколским установама“. Тема пројекта је унапређење знања каријерних саветника и тимова ради стварања одрживог система саветовања младих о тржишту рада.

Пројекат је јединствен по томе што укључује привреду у процес каријерног саветовања, а послодавци ће својим предавањима пружити полазницима важне информације о захтевима привреде. С друге стране, представници Савеза самосталних синдиката Новог Сада даће свој допринос у пројекту кроз информисање будућих запослених о њиховим радним правима и могућностима синдикалног организовања.

Пројектом је обухваћено пет локалних самоуправа: Рума, Зрењанин, Србобран, Бачка Паланка и Нови Сад, с могућношћу

давци, чланови Уније послодаваца Војводине, одржаће предавања у средњим школама – које ће бити укључене у пројекат у наведеним локалним самоуправама, не само да би представили захтеве привреде, већ и да би дали савете за што ефикасније сналажење свршених средњошколаца у свету рада.

Обука је бесплатна и одржаће се средином септембра ове године. Планирано је да учествује 18 школа из Војводине, 40 наставника и чланова тимова за каријерно саветовање, те стручних сарадника из ове области. Отворен је и позив за остале средње школе и друге заинтересоване да се укључе у спровођење обука и менторског програма, а за све потребне информације могу да се обрате НВО „Коцка“ електронском поштом (office.kocka@gmail.com) или на телефон 069/4125-213. **Мирослав Мектеровић**

Унија послодаваца Војводине

проширења на остале самоуправе у Војводини. Циљ овог програма је да наставници, уз претходну обуку и двомесечну менторску подршку, осмисле и реализују сопствени програм каријерног саветовања. Посло-

давци, чланови Уније послодаваца Војводине, одржаће предавања у средњим школама – које ће бити укључене у пројекат у наведеним локалним самоуправама, не само да би представили захтеве привреде, већ и да би дали савете за што ефикасније сналажење свршених средњошколаца у свету рада.

НСЗ РАСПИСАЛА КОНКУРСЕ ЗА ПОДСТИЦАЈ ЗАПОШЉАВАЊА ОСИ

Пријављивање до утрошка средстава

Да би се створили бољи услови за равноправно укључивање особа са инвалидитетом (ОСИ) на тржиште рада и подстакло пружање подршке њиховом запошљавању, Национална служба за запошљавање (НСЗ) спроводи мере активне политике за њихово запошљавање и за субвенционисање послодаваца који их запосле.

Након недавно завршеног конкурса за организовање јавних радова у 2014. години на којима се ангажују ОСИ, у складу са одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености и Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, НСЗ је расписала и јавне конкурсе и јавне позиве послодавцима за доделу субвенција за отварање нових радних места за ОСИ, за запошљавање ОСИ без радног искуства, за учешће у финансирању програма обуке, за реализацију

програма стручне праксе, као и за рефундацију трошкова подршке ОСИ.

Субвенције за отварање нових радних места одобравају се послодавцима из приватног сектора у једнократном износу, за запошљавање незапослених ОСИ које су на евиденцији НСЗ.

Послодавац који је остварио право на субвенцију за отварање новог радног места дужан је да са незапосленом особом са инвалидитетом закључи уговор о раду на неодређено време са пуним радним временом, да је задржи у радном односу најмање 24 месеца, и да уплаћује доприносе за обавезно социјално осигурање.

Послодавац који запосли ОСИ без радног искуства на неодређено време, има право на субвенцију зараде за ту особу у трајању од 12 месеци од дана заснивања радног односа. Субвенција зараде се одобрава на основу поднетог захтева по-

слодавца, у висини до 75 одсто укупних трошкова зараде за припадајућим доприносима.

Расписан је и конкурс за рефундацију трошкова подршке ОСИ које се запошљавају под посебним условима. Ради се о

трошковима пружања подршке на радном месту – радна асистенција, и трошковима прилагодњавања радног места.

НСЗ је упутила и јавне позиве за реализацију програма стручне праксе за ОСИ и за учешће у финансирању програма обуке на захтев послодавца. Програм стручне праксе подразумева стручну обуку за незапослене ОСИ ради оспособљавања за самосталан рад у струци, док програм обуке ОСИ на захтев послодавца подразумева учешће у финансирању обуке ради стицања знања и вештина потребних за обављање послова на конкретном радном месту.

Сви наведени конкурси и јавни позиви отворени су до утрошка расположивих средстава, а најкасније до почетка децембра 2014. године. Интегрални текстови ових конкурса и позива могу да се прочитају на порталу НСЗ. **Драган Кораћ**

ОПШТИНА НЕГОТИН ИЗДВАЈА ПЕТ МИЛИОНА ДИНАРА СУБВЕНЦИЈА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Јавни позиви до 15. септембра

Иако је ове године због економске кризе изостала финансијска подршка Републике Србије мерама активне политике запошљавања, општина Неготин је буџетом за ову годину предвидела средства за субвенције незапослени-

посла. Додељује се у једнократном износу од 200.000 динара ради оснивања радње или привредног друштва, уколико оснивач у њему заснива радни однос. Незапослени који на овај начин оствари право на субвенцију у обавези је да обавља регистровану

код послодавца у приватном сектору запослено је 13 особа.

– Субвенција за отварање нових радних места одобрава се послодавцима у једнократном износу од 150.000 динара ради запошљавања лица са евиденције НСЗ. Фирма у којој се запошљавају ове особе мора бити регистрована најмање три месеца пре датума подношења захтева на територији општине Неготин. Послодавац који је остварио право на субвенцију за отварање нових радних места дужан је да закључи уговор о раду са незапосленим лицем на неодређено време, у трајању од најмање 24 месеца од дана заснивања радног односа, и да уплаћује доприносе за обавезно социјално осигурање, у складу са законом – објашњава Тадић и каже да је износ и ове субвенције у односу на прошлу годину повећан, и то за 50.000 динара.

Општина Неготин је Локалним акционим планом запошљавања у 2014. години за ове намене определила пет милиона динара, односно два и по милиона динара по јавном позиву, а са 500.000 динара подржаће и спровођење јавних радова, с циљем да и на тај начин, бар привремено, радно обезбеди незапослена лица.

У овом тренутку на евиденцији НСЗ – Испостава у Неготину налази се 2.540 Крајинаца. Међу незапосленима највише је оних без квалификација – 1.207, а у стопу их прате средњошколци (1.098). Готово у подједнаком броју заступљене су и жене и мушкарци, а на посао чека и 138 особа са завршеном вишом школом и 113 са високом стручном спремом.

Јованка Станојевић

ма у активној потрази за послом. За самозапошљавање, али и за отварање нових радних места у приватном сектору обезбеђено је пет милиона динара, а јавни позиви незапосленима, у сарадњи са Националном службом за запошљавање, Испостава у Неготину, отворени су до 15. септембра.

– Субвенција за самозапошљавање намењена је незапосленима који се воде на евиденцији НСЗ у нашој испостави и имају завршену обуку за почињање сопственог

делатност најмање 24 месеца. У односу на прошлу, ове године је износ појединачне субвенције повећан за 40.000 динара – каже Дејан Тадић, координатор неготинске испостава Филијале НСЗ Бор.

Прошле године је интересовање незапослених за покретање сопственог посла помоћу субвенција било велико. Пријавило се 52 кандидата, а 19 је после завршене обуке добило средства за самозапошљавање. Захваљујући финансијској подршци општине,

УДРУЖЕЊЕ ПАРАПЛЕГИЧАРА И КВАДРИПЛЕГИЧАРА НОВОСАДСКОГ РЕГИОНА

Бољи живот у новим условима

Удружење параплегичара и квадриплегичара новосадског региона постоји од 1985. године и тренутно окупља 90 чланова из девет општина јужне Бачке и Срема.

Како каже Стана Мекић, секретар Удружења, редовно функционисање постиже се средствима од пројеката које су прихватили Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Влада Војводине и град Нови Сад, на чије се конкурсе сваке године јављају.

– За пројекат „Бољи живот у новим условима“ добили смо 1.800.000 динара из буџета града Новог Сада, којим је обезбеђена плата за једног запосленог, трошкови режија канцеларије и трошкови превоза чланова нашим комбијем – истакла је Стана Мекић и додала да им, нажа-

лост, није одобрен пројекат опоравка и рехабилитације чланова, као и пројекат одржавања међународног шаховског турнира за ОСИ.

Осим тога што превози чланове код лекара, ово удружење се брине и о остваривању здравствених, социјалних и правних потреба својих корисника. Тако се у њиховим просторијама често одржавају семинари и здравствене обуке, а негује се и дружење на излетима и спортским такмичењима.

– Наши чланови се такмиче у пикаду, столном тенису, стрељаштву и атлетици, учествују и на такмичењима у пецању и кулнарству – каже Стана Мекић.

Свакако најпознатији спортисти Удружења су прослављени стонотенисери у колицима, Борислава Перић Ранковић и Златко Кеслер.

Стана Мекић

Према плану активности Удружења, чланови су у августу били на десетодневном одмору и опоравку на Сребрном језеру.

Драган Корач

Различитост богатство а не препрека

Аутономна Покрајина Војводина је од 17. до 23. августа била домаћин за више од стотину учесника из 37 европских региона на Летњој академији Скупштине европских регија (АЕР). Тема овогодишње Летње академије је била „Мултикултуралност, мултиетичност и мултијезичност – регионална различитост као предуслов за социо-економски развој“.

Програм АЕР-а био је едукативан и интерактиван и реализован је у Новом Саду, Сремским Карловцима, у Ковачици, Белом Блату, Царској бари и Суботици, а последњег дана академије гости из Европе посетили су Београд и Народну скупштину Републике Србије где су сумирали

резултате. Иштван Пастор, председник Скупштине АПВ, у Скупштини Војводине у присуству бројних високих званика свечано је отворио АЕР, а и многи државни, покрајински и локални званичници су се током трајања ове летње академије обратили гостима, између осталих и мр Иван Бошњак, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе.

Током шест дана трајања академије гости су се упознали са моделом успешне интеграције мањина у Војводини, уз поруку да је различитост у овом региону предност, а не препрека социјално-економском развоју. Одржан је већи број предавања и панел дискусија, као и интер-

Дегустација банатске штрудле

активних радионица у аутентичним војвођанским местима. Рецимо, Анушка Шимон, председница, и њена колегиница Марија Хањик из Клуба жена Белог Блата, подучавале су учеснике како се традиционално праве домаћи хлеб и војвођанске штрудле, док су у Ковачици имали прилику да виде како се израђују накит и сувенири, а могли су изучити и технике сликања итд. С друге

стране, Ана Томанова Маканова, председница Организационог одбора АЕР у Војводини, изјавила је да су се договорили са Ханде Озул Бозатели, председницом АЕР, о даљој међусобној сарадњи, те ће кроз партнерске односе остварити значајне пројекте у области женског предузетништва и у инклузији ромске заједнице.

М. Мектеровић

АКТИВНОСТИ САВЕЗА СЛЕПИХ ВОЈВОДИНЕ

Ближи корисницима

Савез слепих и слабовидих Војводине у области културе бави се, између осталог, и библиотечком и издавачком делатношћу – уз свесрдну финансијску помоћ шире друштвене заједнице. Библиотека „Мр Омер Маринков“ броји око 4.000 наслова, а осим звучних књига, Савез издаје и четири звучна часописа и један часопис на Брајевом писму. Најстарији звучни часописи „Одјек“ и часопис на мађарском језику „Висханг“ објављују се једном ме-

сечно, док „Женски свет“, „Дечији одјек“ и часопис на Брајевом писму „Видици“ излазе двомесечно.

На недавно одржаној седници Уређивачког одбора ових часописа (на слици) одлучено је да се ради квалитетнијег информисања чланова, и обраде тема које их највише интересују, организује мрежа сарадника наведених часописа у међуопштинским организацијама ССВ. Предвиђено је да то буду чланови организације који ће се трудити да артикулишу жеље читалаца, а неопходно ће сарађивати са уредницима у ССВ.

М. М.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА КИКИНДСКИХ ПЕНЗИОНЕРА

Омасовљавање – стални задатак

Није довољно бити само пензионер, већ је важно бити и члан организације која окупља људе те популације. На основу броја чланова додељују се средства за рад њихових асоцијација. Стога је стални задатак и сваког удружења пензионера да достигне масовност. Бројно чланство умножава донације и утиче на успешно решавање проблема остарелих људи, могло се чути на извештајној годишњој скупштини Општинског удружења пензионера у Кикинди

У постојећим условима у Војводини може се сматрати пристојним број од 6.474 члана у односу на укупан број пензионера у кикиндској општини којих је 31. децембра 2013. године било 14.387. Ипак, није на одмет да размера буде још повољнија, истакнуто је на овом скупу.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, указао је такође на ту неопходност, похваливши активности

које је у извештају побројао Велизар Силвестер, председник Удружења пензионера кикиндске општине.

Порука са овог скупа гласи да се, поред снабдевања чланова огревом, намирницама и другом потроштина под повољним условима, морају понудити и други садржаји ради придобијања исписника. Клуб пензионера који ради свакодневно у сали Удружења привлачи бројне посетиоце а КУД „Сунчана јесен“ носилац је разноврсних програма и организовања екскурзија и узајамних посета у сарадњи са сродним удружењима из других места. Удружење пензионера кикиндске општине успешно сарађује са филијалом Фонда ПИО за северни Банат и локалном самоуправом.

На овом скупу поново је покренуто питање увођења социјалних карата за пензионере ради правилније расподеле помоћи.

С. Завишић

ЛЕТО У БЕОГРАДУ ЗА СЕНИОРЕ

Бројне активности и социјална подршка

Старији Београђани су током јула и августа могли да учествују у више програма у оквиру „Лета у Београду“. Образовна зона „65 плус“ подразумевала је радионице декупажа, сликања и фотографије, а програм „Ре-креирај слободно време“ убрзану школу брица, затим радионицу учења народних кола, а и наградни турнир у таблићу. У београдским дневним центрима и клубовима одржавале су се бројне, унапред осмишљене активности, па је поред забаве и уметничког садржаја ту био и програм „Вежбај за своје здравље“ који је подразумевао часове физијатријских вежби за старије. Једноставне, за јачање имунитета и отпорности организма, биле су,

наравно, прилагођене особама трећег животног доба.

„Лето у Београду“ је покренуто на иницијативу ДЦК – Дневних центара и клубова Установе Геронтолошки центар Београд и града Београда. Како кажу у ДЦК, програм „Београдско летовање“ обрадовао је старије суграђане крстарењем Дунавом и Савом али и јутарњим шетњама „Трагом скривених природних лепота Београда“. Кроз програм „Да ли сте за плес“ одржавао се плесни матине у пријатном клупском простору уз музику уживо, а играли су се стандардни плесови и народна кола.

Екологијом и међугенерациском сарадњом бавило се „Лето у Београду за сениоре“,

па је „Еко шара“, објашњавају у ДЦК, била намењена старијима, али и њиховим унуцима. Програм је имао за циљ изграђивање еколошких навика кроз стваралачки чин рециклажног хеклања разних производа од кеса, а, такође, и неговање односа између младих и старих. На радионицама овог програма старији и њихови унuci имали су прилику да заједно раде и стварају производе које су могли да поклоне најближима, и то у виду шешира, столњака, обележивача за књиге, футрола за оловке, наочаре.

Посебна пажња је посвећена превазилажењу животних тешкоћа, превенцији осећања усамљености и изолације, као и охрабривању и подстицању социјалне интеграције. Тако је кроз „Спону+“ – програм социјалне подршке, социјални радник пружао подршку преко индивидуалног саветовања телефоном или у пријатном окружењу клуба за старије. Иначе, програм „Спона+“ је нешто што социјални радници раде у оквиру својих редовних активности. У ДЦК истичу да постоји потреба за оваквим програмима, што их је подстакло да током лета понуде конкретну помоћ и онима који нису редовни посетиоци и чланови клубова да би их на тај начин стимулисали и помогли у остваривању што квалитетније вршњачке комуникације. Само у прве две недеље кроз програм индивидуалне подршке прошло је више од 60 људи.

Све редовне клупске активности и организоване радионице Дневних центара и клубова ГЦ Београд настављају се у септембру. У припреми су и нови програми и традиционални, 12. Фестивал стваралаштва старијих „Златно доба“ који се одржава од 23. до 25. септембра.

Ј. Оцић

Дневни центри и клубови (по општинама)

„Војвода Степа“	Љубе Неђића 12	тел. 2493-618	Вождовац
„Стари град 1“	Солунска 14	тел. 2920-294	Стари град
„Стари град 2“	Светогорска 14	тел. 3234-962	Стари град
„Палилула“	Јабучка 11	тел. 2783-348	Палилула
„Савски венац 1“	Ломина 17	тел. 2642-468	Савски венац
„Савски венац 2“	Бул. кнеза А. Карађорђевића 29	тел. 2668-899	Савски венац
„Савски венац 3“	Гаврила Принципа 44а	тел. 7620-847	Савски венац
„Др Михаило Ступар 1“	Похорска 32	тел. 2676-886	Нови Београд
„Др Михаило Ступар 2“	Др Ивана Рибара 8	тел. 3189-718	Нови Београд
„Др Михаило Ступар 3“	Зарије Вујошевића 74	тел. 2146-455	Нови Београд
„Др Михаило Ступар 4“	Обреновачка б.б.	тел. 2160-418	Нови Београд
„Сопот“	Космајска 14	тел. 8251-357	Сопот
„Младеновац“	Јанка Катића 27	тел. 8233-418	Младеновац
„Гроцка“	Булевар ослобођења 51	тел. 8500-377	Гроцка
„Драпшин“	Краља Петра Првог 13	тел. 8231-149	Младеновац
„Лазаревац“	Краља Петра Првог 25	тел. 8121-897	Лазаревац
„Обреновац“	Вука Караџића 99	тел. 8720-655	Обреновац
„Бежанијска коса“	Марије Бурсаћ 49	тел. 2695-605 лок. 148	Земун
„Чукарица 1“	Милана Јовановића 8	тел. 2510-212	Чукарица
„Калуђерица“	Краља Петра б.б.	тел. 062/806-5558	Гроцка

ОВО ЈЕ БИЛО ЊИХОВО ЛЕТО

Никад више комараца

У неравноправном рату, понуда убојитих средстава против зујећих злотора сваке године све већа, али показује се да је стара, класична заштитна мрежа ипак најефикаснија

„Одрежите врх дволитарске пластичне боце, сипајте мало топле воде, додајте кашкику жутог шећера и измрљену коцкицу квасца и све промешајте, затим одсечени врх поставите као левак, боцу омотајте црном пластиком или фолијом, поставите је у угао просторије и после две недеље погледајте резултат.“

Подразумева се, према наведеном упутству које кружи интернетом, да би то што затекнемо од муљавог садржаја непријатног мириса и изгледа 15 дана касније тре-

у многим деловима света буквално доносе смрт, ширећи заразе и носећи изазиваче појединих убитачних болести.

Овај текст, сасвим случајно, писан је у дану који је у календару догађаја везаних за изучавање и лечење тропских болести означен као Светски дан комараца. Тај датум, 20. август, обележава се још од 1897. године у знак сећања на британског научника и нобеловца сер Роналда Роса који је први установио да је маларија преносива болест и да је преносе комарци из рода анофелес, једне од три основне

На ове суморне чињенице поново је скренута пажња управо 20. августа, на дан посвећен др Росу и његовом делу, уз пропратну хуманитарну акцију „Ништа осим мреже“, апел на донацију од 10 долара за набавку заштите која, за ту малу издвојену суму, једној породици у Африци спасава живот.

У свету има више од три хиљаде врста комараца и док су некад подручја њихових станишта била јасније дефинисана, унапређење транспортних комуникација у међувремену, као и климатске промене довеле су до новог неочекиваног размештаја.

Тако се и у Европи појављују „егзотичне“ врсте каквих раније није било, а сматра се да овамо стижу са товарима робе из Африке. Јер, треба стално имати на уму да већина зараза које комарац доноси не иду директно са човека на човека, већ се шире превасходно путем убода инсекта, прво једне, па друге особе.

Овогодишња најезда у нашим крајевима заправо никог није изненадила после оноликих поплава, последичних заосталих бара и потоњих високих температура, при којима се свака шупљина напуњена устајалом водом претвара у идеални инкубатор. Све остале одраније познате мањкавости целог система заштите и превентивних мера које су кад нас увек биле недовољне или закаснеле, дошле су само као додатни неповољни фактор.

Можда нам се чини да је све ово с нашим комарцима збиља неподношљиво. Али, ко хоће да се утеши (или престрави), нека погледа како то изгледа на последњем месту где би човек помислио да их има, рецимо на Аљасци. Постоје снимци на интернету, гори од хорор филма. Људи одевени у заштитне комбинезоне, на глави специјалне капуљаче са мрежом преко лица, као што носе пчелари, а околу милиони зујећих монструма. На понеким местима ројеви су толико густе да се небо затамни. И онда сазнајемо да ништа симпатичније није ни у арктичкој тундри, нити у појединим деловима Сибира. Објашњење је свуда слично. Велике количине воде која не може да отече јер је тло унутра смрзнуто, а одозго јарко сунце. И ето њих.

Кажу да су управо захваљујући погодним условима комарци на Аљасци изузетно крупни, малтене џиновски, ако говоримо о очекиваним размерама. И агресивни. О зујању да и не говоримо. То је звук који долази од ударања крилима. Пет стотина пута у минути. Дивота.

Д. Драгић

бало да представља савршен улов. Али, слаба вајда. Они који су рецепт испробали тврде да се тамо нашло свакојаких летећих напасти, док се комарци изгледа не дају преварити.

Заузврат, остају друга средства и други начини, скупљи или јефтинији, за привлачење, уништавање или растеривање: апарати, лампе, таблете, креме, запаљиве спирале. Сваке сезоне избацује се понеки нов изум, а исцрпљени неравноправном борбом узимамо их више по навизи него што верујемо да нас стварно могу заштитити.

Једино истинско решење је, говори искуство, физички онемогућити продор, а то се постиже најстаријим опробаним средством, заштитном мрежом. При том, зависно од поднебља, у питању не мора да буде само миран сан, већ много више од тога. Нама овде комарци загорчавају живот, али

групе носилаца. У другој групи су комарци који шире заразу вирусног менингитиса, а у трећој такозване убице, тиграсти комарци, одговорни за најгоре заразе попут жуте, хеморагичне и денг грознице, а преносе и вирус Западног Нила, од кога је, од пре две године, неколико оболелих регистровано и код нас.

Широм Европе исти вирус погодио је више од 600 људи, у Америци чак 2.000, али све су то готово симболичне бројке у поређењу са размерама страховитих последица маларије која сваких 60 секунди односи по један дечји живот.

На годишњем нивоу укупан број оболелих достиже 250 милиона, умрлих 700.000, од тога највише деце млађе од пет године, а према подацима Светске здравствене организације, ризику од маларије изложено је око три и по милијарде особа, практично половина светске популације.

У СВРЉИГУ ОДРЖАНА ДЕВЕТА БЕЛМУЖИЈАДА

Сјај младости, лепоте и традиције

У Сврљигу је од 1. до 3. августа ове године одржана 9. Белмужијада, туристичка, привредна и културна манифестација која чува обичаје од заборава, негује традицију и стваралаштво сврљишког краја. У данима Белмужијаде око 70.000 посетилаца из земље и иностранства пробало је сврљишке специјалитете, осетило здраву природну средину, видело рукотворине, изворно стваралаштво, младост и лепоту тог поднебља. Саборске дане пратили су и концерти реномираних певача. Публика је уживала у наступу гајдаша балканских земаља, фолклорних група из Словеније, Бугарске, Грчке, Ниша, Лесковца и Сврљига. Приказане су и најуспешније тачке са овогодишњих Сусрета села сврљишке општине. Гости Белмужијаде били су представници ЕУ, народни посланици, председници суседних општина и јавне личности из културног живота Србије.

Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг, на отва-

рању ове манифестације говорила је о значају сабора, развоја туризма и предузетништва

заменик председника општине (покреноу је ову манифестацију), задовољан је што су сврљишки

за сврљишки крај и о прекограничној сарадњи и реализацији пројеката Европске уније. Милија Милетић, сада народни посланик (пре девет година као

производи добили једну трпезу коју свет треба да види.

Посебну драж овој манифестацији дали су мајстори, организовани у 34 екипе, који су се

такмичили у справљању белмужа, специјалитета сврљишких пастира, који има традицију али и будућност. Сврљишки белмуж правили су и гости из братског града Шентјернеја из Словеније. На сабору у Сврљигу продате су око три тоне белмужа.

Девојчице обучене у народну ношњу демонстрирале су лепоту, младост и традицију. Домаћице су изнеле старинска јела, слана, слатка, колаче, украсиле своје штандове, а нису изостала ни спортска пастирска надметања.

Овогодишњи победник у справљању белмужа је екипа Чаробњака из Сврљига. Организатор 9. Белмужијаде био је Центар за туризам, културу и спорт општине Сврљиг, покровитељ општина Сврљиг и многобројни спонзори.

Прве вечери на Белмужијади одржан је и Осми сабор гајдаша балканских земаља. Била је то смотра народног стваралаштва и извођачких достигнућа гајдаша солиста из Грчке, Македоније и Србије. **С. Ђорђевић**

ВОДОСТАЈ ЗАПАДНЕ МОРАВЕ ОВЕ ГОДИНЕ ОБУСТАВИО ТРКУ ЧАМАЦА

Трстеник на Морави, осамнаести пут

Моравски витез
Александар Марковић

Због временских (не)прилика и високог водостаја Западне Мораве, посетиоци традиционалне културно-забавне и спортске манифестације „Трстеник на Морави“ ове године нису могли да уживају у трци чамаца с мотком, која је и заштитни знак ове приредбе, а није одржан ни пливачки маратон.

Ипак, било је много учесника свих узраста, али и посетилаца који су од 7. до 10. августа уживали у скраћеном програму 18. туристичке манифестације „Трстеник на Морави“. У пригодном програму учествовале су чланице певачке групе „Голубице“ из Музичке школе „Корнелије Станковић“, као и млади глумци трстеничког позоришта и витезови Јерениног града са пратиљама. Деца су имала свој наступ, а завичајни сликари су цртали пејзаже овог поднебља, више од 30 пријављених учесника

кувало је рибљу чорбу у оквиру популарне „Чорбијаде“...

Организациони одбор ове манифестације установио је, први пут ове године, титулу под називом „моравски витез“, па је свечано уручена прошлогдишњем победнику у трци чамаца с мотком Александру Марковићу из Грабовца. Наступили су и чланови КУД „Традиција“ а жене из удружења „Јефимијин вез“ из Трстеника са колегиницама из Врњачке Бање и Крушевца изложиле су у центру града своје рукотворине. Наступили су и чланови КУД „Прва петолетка“, одржана је трка на штулама, пецање на трави, карате такмичење и одбојка на песку. Велико интересовање изазвало је такмичење кошаркаша, популарно „један на један“ на Омладинском тргу. Организатор манифестације била је Туристичка организација а покровитељ општина Трстеник. **Д. Ивановић**

Планета пензионера

ШКОТСКА: Генерални ремонт

Док се шкотска дилема „бити или не бити“ (део Уједињеног краљевства Велике Британије и Северне Ирске) приближава расплету – референдум о независности биће 18. септембра – у мотивисању Шкотланђана да заокруже „да“ или „не“ све већи фактор је и стање њиховог пензијског система.

С тим у вези, „Реформисати Шкотску“ – тамошњи јавни институт који није повезан ни са једном партијом – оптужује британску владу да од народа прикрива у коликој мери је постојећи систем јав-

них пензија „неизвестан и неодржив“, јер је судбина пензионера у рукама све оптерећеније радне генерације. Овај институт се због тога залаже за „генерални ремонт“ система, мада је свестан да ће такву одлуку донети политичари „који још нису рођени“. Институт се заложује и да се одлуке о пензијама доносе у шкотском парламенту, а не у Лондону, закључивши да једино самостална Шкотска може да унапреди пензијски систем и генерално смањи јаз између богатих и сиромашних.

ПОРТУГАЛИЈА: Неуставно опорезивање

Намера владе у Лисабону да опорезује пензије више од 1.000 евра по стопи од два до 3,5 одсто неће бити реализована, јер је уставни суд земље то прогласио неуставним, са образложењем да би се тиме „прекршило стечено право пензионера“.

Опорезивање високих пензија требало је да буде једна од мера фискалне консо-

лидације у Португалији која би државној каси донела уштеду од 370 милиона евра. Пошто то сада не може да буде остварено, влади остаје да реализује другу меру која уставно није спорна: смањивање плата у јавном сектору које су више од 1.500 евра. Та мера ће, међутим, важити само од септембра до краја 2015.

НИГЕРИЈА: Пензије или нема гласова

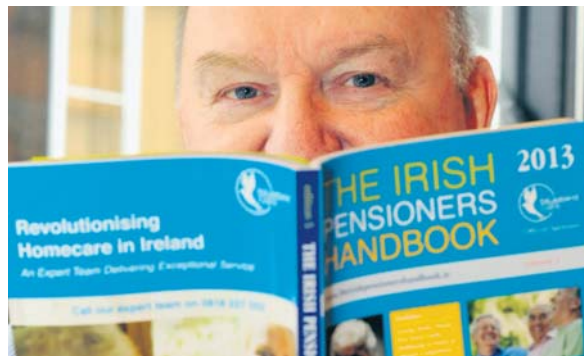
Уочи парламентарних и председничких избора у најмногољуднијој афричкој земљи, Нигерији (177 милиона становника), тамошња Национална унија пензионера (НУП) упутила је несвакидашњу поруку федералној и регионалним владама: исплатите оно што нам дугујете или не рачунајте на наше гласове.

У саопштењу о овој одлуци се не наводи колико се дугује пензионерима (реч је о бившим државним службеницима и радницима јавног сектора), али је рок за намирење прецизно одређен: заостале пензије морају бити исплаћене до изборног дана (14. фебруар 2015).

ИРСКА: Обавезна друга каријера

Ирска ће се суочити са „пензионерском темпираном бомбом“ ако влада до 2020. не промени постојећи систем и не постави га на одрживе темеље, процена је института „Мерсер“, консултантске куће која се бави менаџментом пензија.

Према анализи на коју се позива ирски дневник „Индипендент“, пензионери ће на крају формалног радног века обавезно морати да започну „другу каријеру“, јер неће бити услова да се са плате на пензију пређе „у једном кораку“.

Разлог за ово је што постојећи пензијски систем неће бити у стању да издржи повећање броја пензионера. Данас у Ирској има око пола милиона сениора који пензије примају од држа-

ве, већ 2021. биће их 750.000, до 2031. један милион и чак 1,5 милиона до 2040. године.

На сваког пензионера у Ирској данас је петоро запослених, али кад данашња генерација тридесетогодишњака заврши радни век, тај однос ће бити двоје запослених на једног пензионера. „Мерсер“ због тога препоручује хитно увођење аутоматског учлањења у неки пензијски фонд и неку врсту принудне штедње за пензионерске дане.

ХОЛАНДИЈА: Вера у фондове

Поверење Холанђана у пензијске фондове – и финансијске институције уопште – у благом је порасту, али трауме које су у том погледу дошле са минулом финансијском кризом још производе не сигурност, закључак је истраживања које је спровела Холандска централна банка. Док у сопствену

банку поверење има 73 одсто грађана, а њих 72 одсто верује својим осигуравајућим кућама, дотле се само 57 одсто Холанђана сасвим узда у фонд који им обезбеђује пензије. То поверење је, у односу на оно из периода пре 2007, мање за 28 одсто.

М. Б.

ЕБОЛА СЕЈЕ СМРТ И ПАНИКУ

Страх бржи од вируса

Узалудан посао, упорно говоре стручњаци, али упркос овим упозорењима, успаничене владе покушавају да зауставе надирућу опасност забрањујући авионске летове и затварајући границе, као да спуштена рампа може у овом случају да буде реална препрека.

И пошто не може, вирус еболе наставља убитачни поход огромним појасом западне Африке, косећи животе и истовремено рушећи настојања да се у његовом појављивању установи некаква законмерност.

Од почетне мале вести, у марту, о мистериозној зарази на југоистоку Гвинеје где је тада од 86 оболелих 59 умрло, прича је за неколико месеци стигла до ударних места светских медија. До краја марта, болест је доспела у суседну Либерiju, у мају је регистрована у Сијера Леонеу, у јуну су „Лекари без граница“ објавили да се отргла контроли, у јулу је откривена у Нигерији, а крајем августа на потпуно изолованом месту, без икакве везе са дотадашњим случајевима, у удаљеном крају Демократске Републике Конго. Штавише у питању је, кажу почетни извештаји, други сој вируса, што свакако представља додатни разлог за бригу.

Брзина и опсег ширења еболе у западној Африци су без прецедена, понавља Светска здравствена организација, апелујући на власти погођених земаља као и на међународне хуманитарне организације да имају на уму да у сузбијању заразе неће бити довољне класичне здравствене и санитарне мере.

Закључно са 23. августом 2014, број заражених износио је 2.615, а умрлих – 1.427. Већ данас би тим подацима требало додати новопријављене оболеле и жртве, јер

Незнање и предрасуде доприносе ширењу непредвидиве заразе која је досад у земљама западне Африке однела око 1.500 живота

се ситуација мења буквално из дана у дан. Лоше је, међутим, што званични спискови не одражавају стварно стање на терену, могло би се чак рећи да заправо нико не зна колико је људи болесно.

Управо стога СЗО упозорава да размере текуће епидемије

Ен-Ен како су их у Гвинеји оптужили да су донели вирус, а деконтаминарање кућа било је схваћено као разношење заразе. Поступци попут завођења карантина повећавају неповерљивост и напетост, људи се плаше да ће умрети од глади, оста-

завршава се крволиптањем из свих отвора. У ранијим епидемијама које су се спорадично јављале, али са мањим дометом, фатални исход је био готово неминован, смртност је износила чак 90 одсто, а овога пута је нешто нижа, негде око 55 одсто.

Нико, међутим, не може да предвиди шта ће бити у наставку. Да ли ће после Конга нека друга земља да постане ново жариште, да ли ће се опет појавити неки нови сој, да ли ће смртност да се повећава или смањује.

Све те неизвесности доприносе порасту страховања и ширењу панике и у другим деловима света, сасвим далеко од опасности, поготово што у урбаним подручјима постоје услови да се зараза држи под контролом захваљујући чињеници да се болест преноси само директним контактом са оболелим, односно његовим телесним излучевинама.

Страх је међутим судна и често необјашњива категорија. Епидемиолози се слажу да ова болест, ма како страшна, није једина, нити најстрашнија, да нажалост више људи умире годишње од обичног грипа или малих богиња него од еболе.

Епидемиолог др Сет Беркли, председник ГАВИ Алијансе посвећене проблематици масовних вакцинација, разлог види у једној врсти размажености Запада. Људи у богатим земљама, са добром здравственом заштитом и превентивом, заборавили су шта значи живети под блиском претњом смртоносне болести за коју нема лека. То је случај са еболом. Несрећна је чињеница да у Африци и другим сиромашним деловима света људи умиру и од болести које су излечиве и за које има лека.

Д. Драгић

нису комплетно сагледане, па ни противмере нису одговарајуће, што све доприноси лакшем ширењу вируса. У зараженим подручјима постоје такозване сиве зоне у које улазак није могућ, јер су или природно заклоњене или мештани не дозвољавају приступ скривајући оболеле рођаке, сматрајући да их тиме штите, јер лека ионако нема.

Посебан проблем су погребни, јер ритуали подразумевају блиски контакт са умрлим. Да би несметано обављали обреде, сељани онемогућавају приступ дошљацима, а нарочито су сумњичави према странцима. Дешавало се у више наврата да су припадници „Лекара без граница“ физички спречавани да уђу у села.

Др Марк Форгет из ове организације испричао је за Си-

ти одсечени од света. „Мора да се иде у најудаљенија места, где нема ни телевизије ни радија, и да се прича, објашњава. Нема другог начина“, говори овај лекар.

Осим тога у Либерiji и Сијера Леонеу видљиви су и трагови скорашњих ратова, људи су трауматизовани, са тешким искуствима, па болест схватају као наметнуто зло и у њеној појави виде деловање неких тајанствених сила.

Све те предрасуде морају да се разбијају, у ситуацији када модерна медицина објективно не располаже ефикасним средствима у виду делотворног лека. А болест осим што је високо смртоносна има и стравичне манифестације.

Почиње грозницом, боловима у мишићима и дијарејом, а

УБРЗАВА СЕ ТЕМПО СТАРЕЊА НАЦИЈА

Нова глобална криза

Не тако давно да би се заборавило – било је то средином прошлог века – тема дана била је „демографска предност“. После пустошног Другог светског рата готово све нације доживеле су „бејби бум“: генерације које су тада рођене увелико су, кад су стасале, допринеле економској експанзији својих друштава.

42,1 у Хрватској. Србија се у овом извештају не помиње, али је наша бројка слична: 41,9. С тим што је наша стопа рађања негативнија од њихових.

На путу да постану друштва старих су и Хонг Конг, Јужна Кореја, Велика Британија и Нови Зеланд, а први пут се помиње да би тамо могле да доспеју и Сједињене Америчке

годишње, док би у идућој деценији та стопа достигла 0,9 одсто. Објашњење за ово је једноставно: смањиваће се прилив нове радне снаге, који ће у идућих 15 година бити упола мањи него у претходних деценију и по.

То подразумева и повећање „индекса зависности“, односа између радно активног и издржаваног становништва (малолетници

До краја ове деценије у клубу „суперстарих“ биће 13 нација, а до 2030. чак 34

Данас, на средини друге деценије овог века, прилике су другачије. Док се у многим развијеним и просперитетним нацијама с једне стране смањује број новорођених, а са друге повећава дугочекност старих, све више се говори о „демографском порезу“.

Да је у овом погледу нова глобална криза не само нешто што предстоји, него већ и реалност, потврдила је почетком августа објављена студија агенције за кредитни рејтинг „Мудис“, која поред економских токова прати и демографске трендове. Податак који је тим поводом изазвао највећу пажњу јесте предвиђање да ће клуб „суперстарих“ друштава – оних у којима је 20 и више одсто грађана старије од 65 година – већ до краја ове деценије са садашње три, имати 13 земаља. Десет година касније, дакле 2030, тај број ће нарасти на 34.

Већина нација које ће доспети у ову, свакако недобродошлу, категорију, где су сада само Италија, Немачка и Јапан, биће из Европе, и на списку су Холандија, Француска, Шведска и Португалија – али и Словенија и Хрватска.

Да су ове бивше југословенске републике старе, потврђује просечна старост њихових становника: 43,5 година у Словенији и

Државе, које су досад тај проблем решавале сталним приливом младих имиграната.

Оно што наговештава да је на помолу својеврсна демографска криза глобалних димензија јесте процена из овог извештаја да ће више од 60 одсто земаља чије економске и демографске индикаторе прати „Мудис“ бити у статусу „друштва која старе“, с обзиром на то да ће више од седам одсто њихових становника бити старије од 65 година.

У Словенији, у овом добу је већ 17,5 одсто њених житеља, у Хрватској 17,4, а код нас је овај податак само за нијансу повољнији: 16,9 процената.

Међу нације које убрзано старе „Мудис“ је сврстао и Русију, Кину, Тајланд и Чиле, а демографски трендови се погоршавају и у нацијама које су донедавно имале статус „младих“, као што су Бразил и Турска.

„Демографска транзиција, која је дуго сматрана само проблемом будућности, постала је садашњост и знатно ће смањити економски раст“, констатовала је представљајући извештај Елена Дагар, потпредседница „Мудиса“ и један од аутора извештаја.

Рачуница је да ће старење становништва, на глобалном нивоу, укупан економски раст до краја ове деценије смањивати за 0,4 одсто

и пензионери), што ће највише осетити нека друштва у Азији, а пре свега Кина, где ће до 2020. на једног пензионера бити шесторо оних у радном добу, 2030. свега 4,2, а до 2050. тај однос ће пасти на свега 2,6.

У клубу „суперстарих“ у најтежој позицији је Јапан, где је данас 26,4 одсто становника старије од 65 година, док ће тај постотак до 2030. нарасти на 30,7. Следи Немачка чије су бројке 21,4 и 28,2, па Италија са 21,7 и 26,8 процената.

За прве две економије света, САД и Кину, ови подаци су нешто повољнији. У категорији сениора данас је само 14,7 одсто Американаца и 9,5 одсто Кинеза, али ће до 2030. демографска слика и тамо бити погоршана и број оних преко 65 знатно пораста: на 20,1 одсто у САД и 16,2 одсто у Кини.

„Мудис“, међутим, сматра да се последице ове транзиције свуда могу ублажити политичким реформама које би створиле услове да старије становништво ради дуже, либералнијим имиграционим политикама на средњи рок, док би иновације и технолошки прогрес могли да буду фактори дугорочног повећавања продуктивности.

Али правог лека за глобално старење још нема.

М. Бекин

ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ ИНВАЛИДА РАДА БАЧКЕ И БАНАТА

Уметници стварали и дружили се

Савез инвалида рада Војводине у својим програмским активностима има предвиђено и одржавање ликовних колонија инвалида рада Војводине. Ове већ традиционалне уметничке манифестације окупљају чланове сликаре аматере, као и госте и пријатеље академске сликаре.

Након ликовне колоније инвалида рада Срема, недавно су одржане и ликовне колоније инвалида рада Бачке и Баната.

У организацији ООИР Кула, шеста ликовна колонија инвалида рада Бачке одржана је у простору комплекса Језеро Чарда у Кули. Учествовало је 20 уметника из 15 општинских организација инвалида рада Бачке и Баната. Уметници су радили углавном техником уља на платну, а најчешће теме су биле пејзаж и мртва природа.

Након завршетка ликовне колоније, Обрад Војиновић, председник ООИР Кула, и Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, свим учесницима сликарима и општинским организацијама поделили су захвалнице. Манифестацији су присуствовали и Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, и Дубравка Недовић, модератор ликовне колоније.

У организацији ООИР Ковачица недавно је одржана и пета ликовна колонија инвалида рада Баната.

Како јавља Марци Ђуриш, председник ове општинске организације, колонија је

Учесници колоније у Падини

одржана у ОШ „Маршал Тито“ у Падини, а учествовало је седам ООИР из Баната, једна из Бачке и две из Срема.

Учествовало је 47 сликара, од аматера до сликара наиваца и академских сликара. Колонији су се прикључиле и две сликарке из Републике Словачке. Осим технике уља на платну, уметници су радили и дуборез у дрвету.

Овој ликовној колонији присуствовали су и Стана Свиларов и Стеван Радишић, председница и потпредседник покрајин-

ског СИР, а догађај су испратили и локални медији.

Одржавање ових колонија осигурано је наменским средствима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и уз подршку спонзора.

Радови са ликовних колонија, као и ранијих година, биће изложени у локалним галеријама и другим просторима, а затим и на главној изложби крајем године у Ликовној галерији Културног центра у Кули.

Д. Кораћ

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА „ЕХО МУЗИКЕ“ НЕГОТИНСКОГ ДОМА КУЛТУРЕ „СТЕВАН МОКРАЊАЦ“

Рогљево инспирисало ствараоце

Ликовна колонија „Ехо музике“ коју већ 16 година са успехом организује Дом културе „Стеван Мокрањац“, под покровитељством општине Неготин, задржала је интернационални карактер јер су се домаћим уметницима, од 2. до 9. августа, у Рогљеву, придружиле и гошће сликарке из Румуније. Са њима су, делећи неколико креативних дана, претачући инспирацију у своја уметничка дела, стварали Миломир Романовић, магистар сликарства из Ваљева, његов син Никола, вајар, иначе на завршној години мастер студија на Ликовној академији у Београду, али и већ афирмисани вајар из Неготина Недим Хаџиахметовић Мафа и сликар Љубиша Благојевић.

– За мене је Рогљево било инспиративно. Амбијент је романтичан, миран, одговарајући

за медитацију и рад, сликарство посебно. Будући да сам вајар, искорачио сам у експерименте

у новој техници, а све то је био мој ликовни, визуелни одговор на музику као носећу идеју и тему крајинске колоније. Колоније су искорак уметника из студија, личног простора, а дружења колега увек изнедре нешто ново. Познанство са сликаркама из Букурешта оставља ми наду да ћемо сарађивати у блиској будућности – поручује млади Никола Романовић из Ваљева, који за неготинску колонију има само речи хвале.

Сва уметничка дела настала на овогодишњој Ликовној колонији „Ехо музике“ биће премијерно изложена друге вечери Фестивала „Мокрањеви дани“, у септембру ове године.

Ј. Станојевић

У РУМИ ОДРЖАН ЧЕТВРТИ „РУМФЕСТ“

Храна, вино и музика

На Градском тргу у Руми почетком августа одржан је четврти „Румфест“ који је окупио произвођаче хране и вина, а ту су се тога дана нашле и учеснице Базара креативности. Све што је било за јело и пиће могло је да се проба и да се купи. Међу бројним гостима био је Мирослав Васин, покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова.

– Рума је успела да помири вински и свињски Срем, јер су се на истом месту нашли винари и месари са својим производима. Винова лоза је пре 17 векова засађена на обронцима Фрушке горе. „Румфест“ је организован у спомен на све генерације Сремаца које су протеклих векова уживале у вину – казао је на отварању манифестације Бошко Неговановић из Туристичке организације општине Рума.

Нису на „Румфесту“ изостали ни чланови Удружења Европски вински витезови „Свети Георгије“, који пропотирају умереност у пијењу и ширење винске културе.

Проконзул винског витешког реда Александар Којић рекао је у Руми да виноград тражи слугу, а не господара, те да би они

који носе највећи терет на својим плећима требало помоћи.

Посетиоци су се целог дана тискали око штандова. У Винској улици 'ладан бамбус и 'ладан шприцер код винара из Ердевика, Сремских Карловаца, Ирига...

Међу винарима је био и Милош Радојчић из Черевиха, који има винову лозу на седам и по катастарских јутара. Литар вина продавао се по 200 динара.

На оближњој тезги кланице из Војке мирисали су врући чварци. Посетиоцима су нудили кулен, сланину, шунку...

Месне прерађевине су купили Драгана и Александар Стојиљковић из Београда, који су у

Руму дошли први пут, и то због фестивала.

– О „Румфесту“ смо прочитали у новинама и одлучили да дођемо на два дана. Одушевљени смо добрим смештајем и љубазношћу Румљана – испричали су Стојиљковићи.

Зорица Јанчић је на свом штанду продавала уникатне ручне радове израђене декупаж техником.

– Организација и посета су веома добри, а задовољна сам и продајом. Овом техником се бавим две године, а репроматеријал купујем од жена из Краљева, Батајнице и Београда, које су пошто су остале без посла пронашле ново занимање – каже Зорица.

Удружења жена су на својим штандовима имала слане и слатке колаче, који су мамиле посетиоце.

Запажено учешће на „Румфесту“ ове године је имао и Зоран

Свирчев Свирко, који је понудио на дегустацију јунећи паприкаш у лепињи и кобасицу „свирулина“. Ова кобасица би, како су организатори истакли, могла да постане бренд фестивала и овог дела Срема.

Свој допринос је дао и рибљи ресторан „Коноба“, који је на дегустацију нудио рибљу чорбу и пужеве.

„Румфест“ је завршен весело, најпре концертом групе „Неверне бебе“ у центру града, а касније на румском Брегу и пена журком, највећом у Војводини.

Фестивал је организовала ТО општине Рума, уз покровитељство Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство и локалне самоуправе. Организатори су на Градском тргу поставили и кутије за хуманитарну помоћ, па су посетиоци могли да оставе прилог. **Д. Р.**

СУСРЕТИ ПЕНЗИОНЕРА ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ И БУГАРСКЕ

Звуци са Старе планине у Кални

Вашар у Кални био је повод и идеална прилика за одржавање првих сусрета пензионера источне Србије и суседних бугарских градова. Удружење пензионера Књажевац организовало је овај сабор под називом „Звуци са Старе планине“. Учествовали су УП Димитровград, КУД „Златно грло“ Пирот, КУД „Сунчана јесен“ Књажевац, Бугарски КУД из Чупрење код Белоградчика, као и удружења пензионера из Минићева, Подвиса, Орешца и других места. Иако симболично, учешће гостију из Бугарске овом сабору је дало међународни карактер.

Председник Удружења пен-

зионера Књажевац, Радомир Вељковић, каже да је идеја окупљања пензионера потекла из Књажевца, а сви учесници су

изразили жељу да се ова манифестација убудуће одржава сваке године.

Божидар Митровић из Калне,

члан УО Удружења пензионера Књажевац, истиче да је ова манифестација са одушевљењем прихваћена у Кални. У музичком и забавном програму учествовало је 87 извођача, а због интересовањем су пратили и млађи мештани ове варошице.

На сабору су наступили фрулаши, гајдаши, хармоникаши и певачи који су углавном изводили мелодије са Старе планине – подручје Димитровграда, Пирота, Књажевца и Белоградчика.

На крају се развило коло са 666 играча у коме су учествовали и мештани. **Д. Ђорђевић**

Гости и домаћини разменили поклоне

ЛЕСКОВАЦ

Наступ суботичког хора „Адађо“

Мешовити хор пензионера „Адађо“, који делује у оквиру Градског удружења пензионера у Суботици, одазвао се позиву Градског удружења пензионера из Лесковца и недавно учествовао на Првој смотри хорова пензионера у Лесковцу.

Како јавља Драгица Лучев, председница ГУП Суботица, лесковачки сениори, на челу са Братиславом – Батом Здравковићем, председником, затим, Светозаром Митићем, потпредседником ГУП из Лесковца, и Радмилом Здравковић, организатором Смотре, срдечно су дочекали и угостили око 200 чланова хора и гостију. Публику су својим инспиративним и квалитетним наступом разгалили мешовити хорови из Суботице, Сремске Митровице, Куманова у Републици Македонији, затим Мешовити хор „Лабудова песма“ из Ниша и Женски хор Градског удружења пензионера из Лесковца.

Након програма, приређен је заједнички ручак и дружење уз музику и плес.

М. М.

ВРАЊЕ

Летовање у Грчкој

Клуб Симпових пензионера сваке године организује летовање у Лептокарији. Пензионери уживају у лепотама Егејског мора и у лепом дружењу. Овога пута летовало је петнаест ветерана, мада је интересовање било велико, али многи нису имали потребна документа. Организатори стога моле заинтересоване да их за следећу годину набаве на време.

Р. С.

БЕОГРАД

Књижевници међу пензионерима

Чланови Удружења српских књижевника у отаџбини и расејању – УСКОР из Београда чести су гости пензионера у домовима за старе.

У Дому пензионера Вождовац гостовали су већ трећи пут, 14. августа ове године, измамавши осмехе на лицима присутних. Овом ведром расположењу допринели су Живана – Жи-

жа Дамјановић, Милош Анђелић, Мира Бановић, Есад Мешић, Будимир Ракић, Миљивоје Јозић и Боривоје Илић. Пензионери су с пажњом слушали учеснике програма и уживали у лепоти песничког стваралаштва. Посебно су били одушевљени врцавим афоризмима. С друге стране, учесници програма су били задовољни што су својим стваралаштвом допринели да најстаријим суграђанима буду лепши дани, уз жељу и спремност да се ови сусрети што чешће одржавају.

Б. И.

Излет у Крагујевац

Удружење пензионера са Белих вода организовало је за своје чланове 10. августа излет у околину Крагујевца. Путни-

ци су посетили манастире Дивостин, Драчу и Ралетинац, као и спомен-подручје Шумарице, где је одата дужна пошта невино стрељаним ђацима и грађанима Крагујевца и околине.

М. Р.

ЉУБОВИЈА

Брали лековите траве

Удружење пензионера Љубовије организовало је једнодневни излет за пензионере из Љубовије на планину Бобију, удаљену 25 километара од Љубовије.

– На излет је пошло нас педесетак. Провели смо дан дружећи се и лепо смо се одморили. На Бобији има пуно ливадских и лековитих трава па смо искористили леп дан да беремо мирисно биље које смо после поделили са излетницима који нису учествовали у берби – каже Ковиљка Игњатовић, секретар Удружења пензионера у Љубовији.

М. М.

ПРОКУПЉЕ

Помоћ поплавленима

Општинска организација војних пензионера у Прокупљу такође се придружила акцији помоћи поплавленима.

– На основу одлуке Удружења најпре је уплаћено 17.600 динара – каже председник Удружења војних пензионера у Прокупљу, Вид Шарац, и додаје да је од јунских пензија уплаћена по једна дневница, укупно 160.000 динара. Истовремено, каже Шарац, републичко удружење издвојило је 980.000 динара помоћи за 15 угрожених чланова у Свилајнцу, Параћину, Лозници и Сремској Митровици, а 1.880.000 намењено је 31 члану у Обреновцу.

Вид Шарац

Иначе, како истиче председник УВП у Прокупљу, који је и члан Главног одбора УВПС, помоћ пружају и сопственим члановима. Тако су прошле године исплаћене суме од 15.000 до 40.000 динара седморици војних пензионера, а до сада у 2014. само двојици. Укупно је додељено око 300.000 динара помоћи.

Ж. Д.

ПИРОТ

Брига за болесне

Већ помало заборављена хумана акција – обилазак болесних и изнемоглих пензионера, што се годинама практиковало у Општинској организацији војних пензионера у Пироту, недавно је поново оживела, захваљујући новоизабраном руководству удружења на челу са председником Драганом Петровићем, пуковником у пензији. Основана је комисија која је већ обишла многе војне пензионере а до краја септембра ће посетити све у Пироту.

Неретко са комисијом у посету болеснику крене и председник Драган Петровић:

– Видели смо у каквом су стању наши другови које смо ових дана обишли. Уверили смо се да су топле, присне, људске речи и стисак руку болесном значајнији од било каквог поклона. Зато смо и схватили врло озбиљно овај задатак – казао је Петровић.

С. П.

ТРСТЕНИК

Дани купине

Традиционална пољопривредна манифестација „Дани купине Рујишник“ свечано је отворена 1. августа, а увертира за то било је такмичење у спремању старих јела и у малом фудбалу, а истовремено је почела и ликовна колонија. Овогоди-

шње Дане купине отворио је председник општине Трстеник, Мирослав Алексић, а присуствовали су многобројни гости, произвођачи и прерађивачи.

Одржано је и купинарско посело и изабрана мис купине. Другог августа, на Светог Илију, сечен је славски колач, а стручњаци пољопривредне станице из Крушевца одржали су предавање о производњи и берби купина. У завршном делу Купинијаде одржано је такмичење у брзом брању овог воћа, а најбржим берачима уручене су награде.

Д. И.

ЛАПОВО

Пензионери Шумадије на Дрини

Чланови Удружења пензионера општине Лапово средином августа били су на излету у оквиру којег су обишли манастир Добрун, ћуприју на Дрини, Вишеград и Андрићград. Они су у овим местима са великом пажњом разгледали културно-историјске знаменитости. Било је ту некадашњих просветних радника, железничара, сточара, воћара, чистачица, трговаца, девизних пензионера...

– Већина пензионера из ове шумадијске варошице први пут су били у Вишеграду и околини и сви су пуни позитивних утисака – каже Живорад Поповић, вођа пута и потпредседник Удружења.

Ј. Н.

ПЕНЗИОНЕРИ И ОДМОР

Лек за тело и душу

Манастир Градац

Лето полако измиче. Они који су могли да оду негде на одмор враћају се у свакодневицу, а неки се тек спремају да уживају у касном лету. У ту групу спадају и многи пензионери (они који уопште себи могу да приуште летовање), јер почетком септембра, као и крајем пролећа, нуде се лепе и финансијски много приступачније дестинације. Неки ће се одлучити за бању, неки за море или планину.

Не мора се увек ићи далеко, а прошла су и времена када су једине познате туристичке дестинације у Србији биле Копаоник, Златибор и Врњачка Бања. Србија је препуна лепих места погодних да се човек макар на неколико дана склони од градске вреве. Рецимо, Национални парк Фрушка гора је предео изузетних природних одлика и културно-историјских знаменитости. Иако питома и право место за одмор, Фрушка гора, поред мноштва воћњака и винограда, у неким својим деловима крије и праву дивљину густе шуме, насељене јеленима, срндаћима, дивљим свињама и другом дивљачи. Најстарије шуме Фрушке горе су под највишим степеном заштите (на подручјима Јаворова гудура и Папратски до, на пример).

На путу ка Фрушкој гори пролази се кроз Пећинце, место у коме постоји јединствени Музеј хлеба. То је интересантна поставка посвећена обради земље, житу и жетви, мешењу и печењу хлеба. Пут се наставља преко Руме и фрушкогорског села Јазак где се налази етнокућа и двориште типичне сремачке куће. Сремске Карловце, Нови Сад, Петроварадинску тврђаву такође обавезно ваља посетити.

Један од предлога је и дестинација Рас – Сопоћани. Манастир Сопоћани налази се у близини старог Раса, средишта српске средњовековне државе. Сам манастир је у

средњем веку био напредно духовно средиште са више од стотину монаха, а у цркви је сахрањено неколико чланова краљевске породице Немањић. Комплекс старог Раса састоји се од више споменика, а најзначајнији локалитети су Градина на Пазаришту, Трговиште, Градина у Постењу, Рељина градина, црква у Напрељу и Латинска црква у Постењу. Успут, на шумовитим падинама

Фрушка гора

Голије, налази се и манастир Градац, задужбина краљице Јелене Анжујске, за који се сматра да је завршен у последњој четвртини 13. века. Манастир је културно добро Србије од изузетног значаја, а представници познате енглеске туристичке компаније „Ratestogo“ сврстали су га међу десет најлепших на свету.

За оне који више воле одмор у бањама, а нису се ове године нашли на списку за бесплатну рехабилитацију преко Фонда ПИО, избор је велики, јер Србија је пребогата лековитим изворима. Дobar пример је Пролом бања, смештена на југу Србије, од Београда удаљена 290 километара, од

Ниша 82, а од Куршумлије, која такође има бању, 23 километра. То је бања са умерено континенталном климом и бујном вегетацијом, посебно позната по „пролом“ води која припада реткој групи вода високих балнеолошких вредности. Ова води пружа могућности за веома широке индикације и може се пити у неограниченим количинама. Пролом бања има више извора, на којима се температура воде креће од 19,2 до 33,6 степени Целзијуса. Највише погодује онима који се лече од обољења бубрега и мокраћних путева, затим обољења органа за варење, болести коже, као и за болести периферних крвних судова и ванзглобног реуматизма.

За оне који воле море, а одлуче се за Црногорско приморје, једна од омиљених дестинације је свакако Игало, са чувеним медицинско-здравственим центром, који пружа све услове за одмор, рекреацију и лечење. У овом центру се примењују терапије лековитим блатом (морски муљ са Блатне плаже), али и најсавременије методе лечења. Игало је повезано са Херцег Новим, до којег се стиже Шеталиштем пет Даница. Шетња непосредно уз морску оба-

Пролом бања

Игало

лу испуњена је разним садржајима, ту су бројни ресторани, таверне, радње крцате сувенирима... За оне који воле возњу бродом, организују се излети дуж Бококоторског залива.

Ово су само неке од идеја за мало одмора који је свакоме потребан. Избор је, наравно, далеко већи и свако га прави према својим жељама и (материјалним) могућностима.

Припремила:
Софија Доминиковић

Докуп радног стажа

М. Љумовић: По подацима које поседује мој рођак, остало му је још годину и шест месеци до пензије. Пошто је остао без посла, интересује нас да ли може да се откупи радни стаж, и колико месеци.

Одговор: У систему пензијског и инвалидског осигурања не постоји институт докупа стажа, што значи да се доприноси не могу ретроактивно уплатити за период за који није постојала пријава на осигурање нити се доприноси могу уплатити у једнократном износу за будући период. Једини начин на који незапослено лице може само себи уплаћивати стаж је-

сте укључивање у осигурање по члану 15 Закона о ПИО, али се тада доприноси плаћају месечном динамиком. Значи, да би Ваш рођак остварио недостајући радни стаж требало би да наредних годину и по дана уплаћује доприносе сваког месеца, под условом да испуњава услов за признавање својства осигураника по чл. 15 Закона о ПИО – да је ван осигурања.

До краја године у пензију по старим условима

С. Јоцић: Испуњавам услове за старосну пензију по старом закону о ПИО (35 г и девет месеци стажа и више од 54,5 г живота). Могу ли, сходно тим старим одредбама, да поднесем захтев и остварим право на старосну пензију до истека 2014. године?

Одговор: Ви испуњавате услов за старосну пензију до истека 2014. године, јер је ове године услов за жене 35 година и осам месеци стажа и најмање 53 године и осам месеци живота.

С обзиром на то да Вам је стаж осигурања на граници са прописаним условом, саветујемо да проверите у својој филијали ПИО колико тачно имате регистрованог стажа осигурања у електронској бази података матичне евиденције Фонда ПИО (тј. да ли су уплаћени сви доприноси јер се рачуна само стаж осигурања за који су доприноси уплаћени).

Напомињемо још једном да се за остваривање права на пензију рачуна само стаж за који су плаћени доприноси, тј. који је регистрован у бази података матичне евиденције Фонда.

Измењене одредбе Закона о

ПИО које се односе на услове за пензионисање почињу да се примењују од 1. 1. 2015. године. Њима је предвиђено да у 2015. години жена осигураник може да оствари право на превремену старосну пензију са 36 година и четири месеца стажа осигурања и најмање 54 године и четири месеца живота.

Ако ове године не поднесете захтев за пензионисање, а под условом да сте и даље у радном односу, Ви ћете и у првој половини 2015. године испунити услов од 36 година и четири месеца стажа осигурања (година живота свакако имате довољно).

Напомињемо да нови Закон о раду прописује да је од 1. 1. 2015. године послодавац дужан да запосленом при одласку у пензију исплати отпремнину у висини две просечне зараде у Републици Србији.

Како у превремену пензију

Љ. Дамјановић: Рођена сам 19. августа 1957. године. Као технолошки вишак добила сам отказ у фирми 2009. године. Имам 29 година и 6 месеци стажа. Пошто сам мајка двоје деце, додаће ми се још година дана стажа. Када могу да поднесем захтев за превремену пензију (спремна сам на максимално умањење, јер сам без изгледа да се запослим)?

Одговор: Што се тиче стажа који можете да остварите по основу рођења деце, треба да знате да је реч о посебном стажу, а не о стажу осигурања. То значи да се овај стаж не узима

у обзир приликом процене испуњености услова за пензионисање, јер се као услов захтева навршење одређених година стажа осигурања. Посебан стаж се узима у обзир само прили-

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

ком обрачуна пензије и утиче на повећање њеног износа.

У складу са годинама живота и стажа које наводите, а према новоусвојеним прописима, Ви испуњавате услов за остваривање права на старосну пензију 2020. године када је потребно

да жена има навршене 63 године живота и најмање 15 година стажа осигурања. Услов за остваривање права на превремену старосну пензију не можете да испуните пре навршене 63 године живота, јер немате довољно стажа осигурања.

Старосна пензија за жене

Д. Младенов: Интересује ме када ћу стећи право за старосну пензију ако сам радила у Србији од 11. 6. 1979. до 1. 12. 1990; затим у Швајцарској од децембра 1990. до новембра 2008, а онда сам наставила да сама уплаћујем доприносе у Швајцарској и још их уплаћујем. Рођена сам 13. 10. 1957. У светлу нових услова за пензионисање који ће почети да се примењују од јануара 2015, интересује ме могућност одласка у старосну пензију.

Одговор: Услов за остваривање права на старосну пензију за жене у овој, 2014. години је 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, или 53 године и 8 месеци живота и најмање 35 година и 8 месеци стажа осигурања. С обзиром на то да се прецизан радни стаж који сте остварили не може утврдити на основу података које наводите већ само увидом у податке о плаћеним доприносима који су евидентирани у Фонду ПИО, уз потврду о стажу швајцарског пензијског органа, не можемо Вам дати тражено обавештење. Упућујемо Вас да поднесете захтев за утврђивање пензијског стажа у Швајцарској, на прописаном образцу који се добија

у филијали, а може се одштампати и са нашег сајта (www.pio.rs). На образцу захтева налази се списак потребне документације. Такође, на шалтеру сваке филијале ПИО уз личну карту можете добити одштампан листинг података о стажу. Са овим подацима обратите се служби правне помоћи у филијали ПИО ради савета и ближих информација у погледу испуњења услова за стицање пензије.

Уколико имате најмање 15 година плаћеног стажа осигурања, Ви свакако испуњавате услов за остваривање права на старосну пензију 2020. године, када жена може да оствари старосну пензију са навршене 63 године живота.

Пуна инвалидска пензија

Г. Станимировић: Имам 59 година и примам делимичну инвалидску пензију. Када стичем право на пуну инвалидску пензију?

Одговор: Уколико сте остварили право на 50 одсто инвалидске пензије као инвалид рада II односно III категорије, Ви ову пензију можете примати све до испуњења услова за остваривање права на старосну или инвалидску пензију. Према новоусвојеним прописима који ступају на снагу 1. јануара 2015. године, жена испуњава услов за остваривање права на старосну пензију у 2015. години са навршених 60 година и

6 месеци живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Инвалидску пензију можете остварити само уколико се код Вас утврди потпуни губитак способности за рад по мишљењу надлежног органа вештачења Фонда ПИО. Уколико сматрате да се Ваше здравствено стање погоршало, можете поднети захтев за остваривање права на инвалидску пензију надлежној филијали ПИО.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	СВЕОБХВАТ- НОСТ	ПЛЕТЕЊЕ	КАНЦЕЛА- РИЈА ЕКОНО- МА (МН.)	БРОЈ (МН.)	РУСКИ КОМПОЗИТОР МИХАИЛ	ОЗНАКА ЗА ЦЕНТ	СТАРИ СЛОВЕН
БИЉКА ЗА ИСКРАНУ							
ОТКУПЉИ- ВАЊЕ						СИМБОЛ ЗА АЗОТ ЧАСОВНИК	
СПОРОСТ, ИНЕРТНОСТ							
БЕЛО ВИНО ИЗ ПРИМОР. ВИНОГОРА							ИМЕ ГЛУМИЦЕ ШИТРИЉИЋ
ЗАМЕРИТИ, ПРИГОВО- РИТИ							
НАСЛАГА СНЕГА, СМЕТ						ОЗНАКА ЗА ВОЛТ АВИЈАТИЧАР	
ЧИЛЕАНСКИ ПЕСНИК, ПЕДРО ДЕ				УЗВИК ПРИ СКОКУ ОГУЛИТИ КОЖУ			
ДЕО ТЕНИСКЕ ИГРЕ (МН.)							АКАДЕМИЈА НАУКА (СКР.)
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ВРСТА ПЕСМЕ ЕКСПЛОЗ. ТЕЛО					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ЗА ГРАМ МУШКО ИМЕ		РЕКА У ЕНГЕСК. ИМЕ ПЕВ. ЏЕКСОН				
РОМАН КАРЕЛА ЧАПЕКА							НАДИМАК ФУДБАЛ. СТОЈКОВИЋА
ЦРН ЗАМРАЧЕН						СИМБОЛ ФОСФОРА ГЛУМАЦ, ЛИ	
ЛЕКАРИ ГРАЂЕ ЧОВЕ- ЧИЈЕГ ТЕЛА							
ОНО ШТО ЈЕ НАЛИВЕНО							
КОЊИ У ПЕСМИ				СИТНИ КОМАД ХЛЕБА	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МУШКО ИМЕ		
ВАШАР (МН.)							
ОЗНАКА ЗА ИСТОК		ГРАД НА УРАЛУ ВРСТА ПЕРШУНА					ЗАПРЕЖНИ ПРИБОР
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			НОВАЦ СЕВЕРНЕ КОРЕЈЕ РАЗРЕД				
БИОСКОПСКО ПЛАТНО						ОЗНАКА ЗА МЕТАР	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: равнина, ослонац, статор, а, д, кох, кип, р, помести, аристид, термити, ек, алан, нто, ена, топити, рени, а, с, ра, оп, тратина, рат и мир, анита, тм, нови, им, а, асура, цр, елан

Подрињска лепотица

Историјат Бање Ковиљаче датира још из периода Илира, старих Римљана, Турака. Први писани извори, из 1533. године, указују да народ масовно походи лековите изворе. Прва зграда за смештај гостију изграђена је 1858, а бања је стављена под заштиту државе 1867. године, за време Михаила Обреновића. Развој Бање Ковиљаче почиње августа 1898. када је донет Закон о уступању Бање Ковиљаче народу округа подрињског у експлоатацију. До Другог светског рата, уз краће прекиде, траје период изградње и афирмације у коме Бања Ковиљача, названа Подрињска лепотица, постаје и модерно лечилиште, и монденско састајалиште српских великана.

Бања Ковиљача бележи, између осталих, боравак Доситеја Обрадовића и Вука Караџића, а своје ране у бањи видао је и српски вожд Карађорђе. На раскошне балове долазио је и Краљ Александар Карађорђевић.

Ковиљача постаје бањско лечилиште у време Краља Петра I Карађорђевића који 1908. године подиже савремено сумпорно купатило. Потпуно је изграђена двадесетих и тридесетих година XX века, а поред луксузних хотела и вила, лепо је уређен и парк који повезује бањске објекте. Место главне забаве од 1939. године постаје надалеко познат Курсалон. Чак је и прва коцкарница на Балкану отворена управо у њему.

Савремена болница

Модернизацијом старих здања, изградњом нових смештајних капацитета и осталих пратећих садржаја, Специјална болница за рехабилитацију – Бања Ковиљача је установа која данас целом крају враћа некадашњи сјај и

просперитет, поставши не само место за лечење и опоравак, већ и за удобан одмор и забаву.

Специјална болница располаже са 416 постеља у луксузним апартманима, једнокреветним и двокреветним собама које су опремљене на нивоу хотела Б категорије. У установи се спроводи програм медицинске рехабилитације и лечења, као и програм превенције. Благодетима традиционалног природног лечилишта и достигнућима савремене физикалне медицине и рехабилитације лече се: реуматска обољења, дегенеративне промене зглобова и кичменог стуба, дискус хернија и стања након операције дискус херније, остеопороза, поједина гинеколошка и кожна обољења, стерилитет и друге болести. Поред терапијског, установа има и велнес програм.

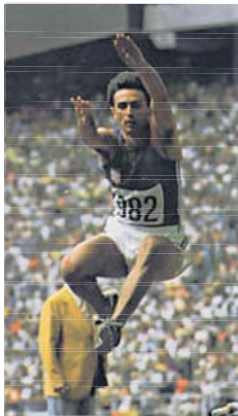
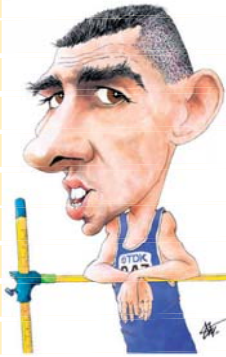
Ј. О.

Да ли сте знали ...

– да је Јасна Шекарић, освајачица пет олимпијских медаља и олимпијска победница из Сеула 1988, на шест олимпијада, без промене држављанства, наступала под пет застава – СФРЈ, СРЈ, СЦГ, Србије и 1992. у Барселони као независни учесник под заставом Међународног олимпијског комитета?

– да је Драгутин Топић, један од највећих српских атлетичара и двоструки европски првак у скоку увис, у сезони 1992/93. био регистрован за Кошаркашки клуб Спартак из Суботице и чак два пута победио на такмичењу у закуцавању на „Ол стар“ мечевима? Ипак, највише ће се памтити његова тројка против Звезде у победи Спартака од 85:67.

– да је Ненад Стекић чак пет година био носилац европског рекорда у скоку удаљ – 8,45 м (Монтреал 1975), иако на великим такмичењима никада није могао да се приближи том резултату? Најбољи пласман на светским првенствима му је пето место у Хелсинкију 1983, док је три пута био европски вицешампион. Његов резултат из Монреаља већ готово четири деценије је недостижан за српске такмичаре.

– да је српски пливач Милорад Чавић, носилац сребрне медаље на Олимпијским играма у Пекингу 2008. у дисциплини 100 м делфин, под сумњивим околностима изгубио најсјајније одличје, за само једну стотинку? Наиме, по неким наводима Чавић је до циља стигао пре фаворизованог Мајкла Фелпса, али није довољно јако притиснуо циљни тастер, док је по другој верзији Чавић на циљу проклизао, што је Фелпс искористио и први притиснуо тастер.

– да је српски каяк одувек био у светском врху, што потврђује пет медаља на недавно завршеном Светском првенству у Москви? Најблиставији је био двојац Грујић/Новаковић у дисциплини К-2 200 м, доневши Србији златну медаљу и најбоље време у историји светских првенстава.

Лековите мисли

Крајње је време да и у моју пензију ставим квасац како би нарасла.

Ако одело не чини човека, зашто су кројачи тако скупи?

Промене су некад лек за цело друштво. Али, кажите ми, ко воли да узима лек!

У фабрици су кренули од нуле, али на погрешну страну. Сад су у минусу.

Уштедим на доручку у кревету. Преспavam га.

Ех, кад би нам и рад био амбициозан као планови!

Природа човеку помаже уколико није природно глуп.

Неперспективан је. Реноме стиче само радом.

Теже је вући за језик онога који нема „длаке на језику“!

Душан Старчевић

Контрагард

Новине све мање служе за потпалу, а све више да пале ватру.

Неко краде мање, а неко више. Свако према својим потребама.

Ми смо морални победници. Изгубили смо, а нисмо морали.

Баш сам лоше среће. Увек кад сам гладан фрижидер ми је празан.

Ја могу сам себи да дам отказ. То је предност кад си свој газда.

Једном сам се и женио у животу, а правио сам и многе друге глупости.

Ја нисам желео да комшији цркне крва. Али шта сад, боже мој, десило се!

Немојте много да кокодачете. Завршићете у супи!

Нигде ме нема. Повукао сам се у себе.

Зоран Т. Поповић

Мисаоне направе

Имамо чиме да се похвалимо. Сваког дана смо сити свега.

Ако вас бије лош глас, то чини у самоодбрани.

Остати веран сопственом мишљењу, то је озбиљан заостатак.

Дотерајте своје часовнике на лепо време.

Климање главом је одређени начин мућкања.

Код употребе здравог разума нужна је већа опрезност.

Све ово што нам се догађа делује аутентично.

Да нема ветра у шта бисте изговорили толико речи.

Вукосава Денчић